

Βρυξέλλες, 20.5.2020
COM(2020) 381 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Από το αγρόκτημα στο πιάτο
Μια στρατηγική για ένα δίκαιο, υγιές και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων

TABLES DES MATIERES

1.	ΑΝΑΓΚΗ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	2
2.	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ, ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ, ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	5
2.1.	Διασφάλιση της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων.....	6
2.2.	Διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας.....	13
2.3.	Παροχή κινήτρων για βιώσιμες πρακτικές στον τομέα της μεταποίησης τροφίμων, του χονδρικού εμπορίου, του λιανικού εμπορίου, της φιλοξενίας και των υπηρεσιών εστίασης	14
2.4.	Προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης τροφίμων και διευκόλυνση της μετάβασης σε μια υγιεινή και βιώσιμη διατροφή.....	16
2.5.	Μείωση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων.....	17
2.6.	Καταπολέμηση της απάτης στον τομέα των τροφίμων σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων	18
3.	ΠΩΣ ΘΑ ΚΑΤΑΣΤΕΙ ΔΥΝΑΤΗ Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ.....	18
3.1.	Έρευνα, καινοτομία, τεχνολογία και επενδύσεις	18
3.2.	Συμβουλευτικές υπηρεσίες, ανταλλαγή δεδομένων και γνώσεων και δεξιότητες	20
4.	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	21
5.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	23

1. ΑΝΑΓΚΗ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η **Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία** καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα καταστεί η Ευρώπη η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος έως το 2050. Χαρτογραφεί μια νέα, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς στρατηγική ανάπτυξης για την τόνωση της οικονομίας, τη βελτίωση της υγείας και της ποιότητας ζωής των ανθρώπων και τη φροντίδα της φύσης, χωρίς να μείνει κανείς στο περιθώριο.

Η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» βρίσκεται στο επίκεντρο της Πράσινης Συμφωνίας. Απαντά στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων με ολοκληρωμένο τρόπο και αναγνωρίζει τη στενή σχέση μεταξύ υγιών ανθρώπων, υγιών κοινωνιών και υγιούς πλανήτη. Η εν λόγω στρατηγική βρίσκεται επίσης στον πυρήνα του θεματολογίου της Επιτροπής για την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών. Όλοι οι πολίτες και οι επιχειρήσεις σε όλες τις αξιακές αλυσίδες, στην ΕΕ και αλλού, θα πρέπει να επωφεληθούν από μια **δίκαιη μετάβαση**, ιδίως στον απόηχο της πανδημίας COVID-19 και της οικονομικής ύφεσης. Η στροφή σ' ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων μπορεί να αποφέρει περιβαλλοντικά, υγειονομικά και κοινωνικά οφέλη, και να διασφαλίσει ότι η ανάκαμψη από την κρίση θα μας βάλει στο δρόμο της βιωσιμότητας¹. Η διασφάλιση βιώσιμων μέσων διαβίωσης για τους παραγωγούς του πρωτογενούς τομέα, οι οποίοι εξακολουθούν να υστερούν όσον αφορά το εισόδημα², είναι ουσιαστικής σημασίας για την επιτυχία της ανάκαμψης και τη μετάβαση.

Η πανδημία της νόσου COVID-19 υπογράμμισε τη σπουδαιότητα ενός **εύρωστου και ανθεκτικού συστήματος τροφίμων** το οποίο να είναι σε θέση να λειτουργεί σε οποιοδήποτε περιστάσεις και να είναι ικανό να διασφαλίζει πρόσβαση σε επαρκή προσφορά τροφίμων σε προσιτές τιμές για τους πολίτες. Μας έκανε, επίσης, να συνειδητοποιήσουμε τη στενή διασύνδεση της υγείας, των οικοσυστημάτων, των αλυσίδων εφοδιασμού, των καταναλωτικών προτύπων και των πλανητικών ορίων μας. Είναι σαφές ότι πρέπει να κάνουμε πολύ περισσότερα για να παραμείνουμε υγιείς, τόσο εμείς όσο και ο πλανήτης. Η σημερινή πανδημία δεν είναι παρά ένα παράδειγμα. Η αυξανόμενη συχνότητα με την οποία εμφανίζονται ξηρασίες, πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές και νέοι επιβλαβείς οργανισμοί μάς υπενθυμίζουν διαρκώς ότι το σύστημα τροφίμων μας απειλείται και πρέπει να καταστεί περισσότερο βιώσιμο και ανθεκτικό.

Η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» είναι μια νέα ολοκληρωμένη προσέγγιση του τρόπου με τον οποίο οι Ευρωπαίοι **εκτιμούν** τη βιωσιμότητα των τροφίμων. Είναι μια ευκαιρία για τη βελτίωση του τρόπου ζωής, της υγείας και του περιβάλλοντος. Η δημιουργία ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τα τρόφιμα που θα διευκολύνει την επιλογή υγιεινού και βιώσιμου τρόπου διατροφής θα είναι προς όφελος της υγείας και της ποιότητας ζωής των καταναλωτών και θα μειώσει το κόστος για την κοινωνία όσον αφορά την υγεία. Οι πολίτες αποδίδουν όλο και μεγαλύτερη προσοχή στα ζητήματα που

¹ Σε παγκόσμιο επίπεδο, εκτιμάται ότι τα συστήματα τροφίμων και γεωργίας, σύμφωνα με τους ΣΒΑ, θα προσφέρουν θρεπτικά και οικονομικά προσιτά τρόφιμα για έναν αυξανόμενο παγκόσμιο πληθυσμό, θα συμβάλλουν στην αποκατάσταση ζωτικών οικοσυστημάτων και θα μπορούσαν να δημιουργήσουν νέα οικονομική αξία ύψους μεγαλύτερου των 1,8 τρισεκατομμυρίων ευρώ έως το 2030. Πηγή: Business & Sustainable Development Commission (2017), *Better business, better world* (Καλύτερες επιχειρήσεις, καλύτερος κόσμος).

² Για παράδειγμα, ο μέσος γεωργός της ΕΕ σήμερα κερδίζει το ήμισυ περίπου του μέσου εργαζόμενου στην οικονομία συνολικά. Πηγή: ΚΓΠ Δείκτης πλαισίου C.26 για το γεωργικό επιχειρηματικό εισόδημα (https://agridata.ec.europa.eu/qlik_downloads/jobs-growth-sources.htm).

αφορούν το περιβάλλον, την υγεία, την κοινωνία και τη δεοντολογία³ και αναζητούν την αξία των τροφίμων περισσότερο από κάθε άλλη φορά. Παρά την όλο και μεγαλύτερη αστικοποίηση των κοινωνιών, θέλουν να βιώσουν πιο κοντά στα τρόφιμά τους. Θέλουν τρόφιμα φρέσκα, λιγότερο μεταποιημένα και από βιώσιμες πηγές. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια της τρέχουσας επιδημίας οι φωνές για βραχύτερες αλυσίδες εφοδιασμού πληθαίνουν. Οι καταναλωτές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν βιώσιμα τρόφιμα και όλοι οι συντελεστές της τροφικής αλυσίδας θα πρέπει να αντιλαμβάνονται τη δυνατότητα αυτή ως ευθύνη και ευκαιρία για τους ίδιους.

Τα ευρωπαϊκά τρόφιμα αποτελούν ήδη παγκόσμιο πρότυπο ασφαλών, θρεπτικών και υψηλής ποιότητας τροφίμων. Πρόκειται για το αποτέλεσμα της πολυετούς χάραξης πολιτικής της ΕΕ για την προστασία της υγείας των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών, καθώς και των προσπαθειών των γεωργών, των αλιέων και των παραγωγών προϊόντων υδατοκαλλιέργειας. Τώρα τα ευρωπαϊκά τρόφιμα θα πρέπει να καταστούν και παγκόσμιο πρότυπο βιωσιμότητας. Η στρατηγική αυτή έχει ως στόχο να ανταμείψει αυτούς τους γεωργούς, τους αλιείς και τις επιχειρήσεις της αλυσίδας τροφίμων που έχουν ήδη πραγματοποιήσει τη μετάβαση σε βιώσιμες πρακτικές, να διευκολύνει τη μετάβαση για τους υπόλοιπους και να δημιουργήσει περισσότερες ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις τους. Η γεωργία της ΕΕ είναι το μόνο μείζον σύστημα στον κόσμο που μείωσε τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (κατά 20 % από το 1990⁴). Ωστόσο, ακόμη και στο εσωτερικό της ΕΕ, η πορεία αυτή δεν υπήρξε ούτε γραμμική ούτε ομοιογενής σε όλα τα κράτη μέλη. Επιπλέον, η παρασκευή, η μεταποίηση, η λιανική πώληση, η συσκευασία και η μεταφορά των τροφίμων ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για την ατμοσφαιρική ρύπανση, τη ρύπανση του εδάφους και των υδάτων και τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και έχουν μεγάλο αντίκτυπο στην βιοποικιλότητα. Ως εκ τούτου, παρά το γεγονός ότι η μετάβαση της ΕΕ σε βιώσιμα συστήματα τροφίμων έχει αρχίσει σε πολλούς τομείς, τα συστήματα τροφίμων εξακολουθούν να αποτελούν έναν από τους βασικούς παράγοντες της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος. Είναι επείγουσα ανάγκη **να μειωθεί η εξάρτηση από τα φυτοφάρμακα και τα αντιμικροβιακά φάρμακα, να μειωθεί η περίσσεια λιπασμάτων, να αυξηθεί η βιολογική γεωργία, να γίνουν περισσότερα για την καλή μεταχείριση των ζώων και να αντιστραφεί η απώλεια βιοποικιλότητας.**

Ο νόμος για το κλίμα⁵ καθορίζει τον στόχο για μια κλιματικά ουδέτερη Ένωση το 2050. Η Επιτροπή θα υποβάλει, έως τα τέλη Σεπτεμβρίου 2020, ένα σχέδιο για το κλίμα για το 2030, προκειμένου να αυξήσει τον στόχο μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως 50 ή 55 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» καθορίζει μια νέα προσέγγιση για να εξασφαλιστεί η ανάλογη συμβολή της γεωργίας, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και της αξιακής αλυσίδας των τροφίμων στην εν λόγω διαδικασία.

³ Οι Ευρωπαίοι είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένοι στα θέματα ασφάλειας των τροφίμων. Οι ανησυχίες που αναφέρονται συχνότερα αφορούν τα αντιβιοτικά, τις ορμόνες και τα στεροειδή στο κρέας, τα φυτοφάρμακα, τους περιβαλλοντικούς ρύπους και τα πρόσθετα τροφίμων. Πηγή: Ειδικό ευρωβαρόμετρο (Απρίλιος 2019), *Ασφάλεια των τροφίμων στην ΕΕ*.

⁴ Από 543,25 εκατ. γιγατόνους ισοδύναμου CO₂ που ήταν το 1990 σε 438,99 εκατ. γιγατόνους το 2017 (Eurostat)

⁵ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 (ευρωπαϊκός νόμος για το κλίμα), COM(2020) 80 final, 2020/0036 (COD).

Επιπλέον, η μετάβαση σε βιώσιμα συστήματα τροφίμων αποτελεί μια **τεράστια οικονομική ευκαιρία**. Οι προσδοκίες των πολιτών εξελίσσονται και επιφέρουν σημαντικές αλλαγές στην αγορά των τροφίμων. Το γεγονός αυτό αποτελεί ευκαιρία για τους γεωργούς, τους αλιείς και τους παραγωγούς προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, καθώς και για τους μεταποιητές τροφίμων και τις υπηρεσίες τροφίμων. Η μετάβαση αυτή θα τους επιτρέψει να κάνουν τη βιωσιμότητα εμπορικό σήμα τους και να εγγυηθούν το μέλλον της αλυσίδας τροφίμων της ΕΕ πριν από τους ανταγωνιστές τους που βρίσκονται εκτός της ΕΕ. Η μετάβαση στη βιωσιμότητα μπορεί να προσφέρει τα πλεονεκτήματα του «πρωτοπόρου» σε όλους τους συντελεστές της αλυσίδας τροφίμων στην ΕΕ.

Είναι σαφές ότι η μετάβαση αυτή δεν θα συμβεί χωρίς να αλλάξουν οι **διατροφικές συνήθειες των ανθρώπων**. Ωστόσο, 33 εκατομμύρια άτομα στην ΕΕ⁶ δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα για ένα ποιοτικό γεύμα κάθε δεύτερη ημέρα και η επισιτιστική βοήθεια είναι απαραίτητη για ένα μέρος του πληθυσμού σε πολλά κράτη μέλη. Οι προκλήσεις της επισιτιστικής ανασφάλειας και της οικονομικής προσιτότητας είναι μεγαλύτερες σε περιόδους οικονομικής ύφεσης και, ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα για να αλλάξουν τα πρότυπα κατανάλωσης και να περιοριστεί η σπατάλη τροφίμων. Αφενός η **σπατάλη**⁷ αφορά το 20 % των παραγόμενων τροφίμων και αφετέρου το πρόβλημα της **παχυσαρκίας** γίνεται όλο και μεγαλύτερο. Πάνω από το ήμισυ του ενήλικου πληθυσμού είναι πλέον υπέρβαρα άτομα⁸, με αποτέλεσμα την υψηλή συχνότητα εμφάνισης νόσων που σχετίζονται με τη διατροφή (μεταξύ άλλων και διαφόρων τύπων καρκίνου) και τις υψηλές σχετικές δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης. Συνολικά, η ευρωπαϊκή **διατροφή** δεν συμβαδίζει με τις εθνικές διατροφικές συστάσεις και το «περιβάλλον τροφίμων»⁹ δεν διασφαλίζει ότι υγιεινή επιλογή είναι πάντοτε η ευκολότερη. Αν η ευρωπαϊκή διατροφή συμβαδίζει με τις διατροφικές συστάσεις, το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των συστημάτων τροφίμων θα είχε μειωθεί σε μεγάλο βαθμό.

Επίσης, είναι σαφές ότι δεν μπορούμε να επιτύχουμε καμία αλλαγή, αν δεν ακολουθήσει και ο υπόλοιπος κόσμος. Η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας και εξαγωγέας γεωργικών προϊόντων διατροφής και η μεγαλύτερη αγορά θαλασσινών στον κόσμο. Ωστόσο, η παραγωγή ειδών διατροφής μπορεί να έχει αρνητικές περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις στις χώρες στις οποίες παράγονται. Ως εκ τούτου, οι προσπάθειες για πιο αυστηρές απαιτήσεις βιωσιμότητας στο σύστημα τροφίμων της ΕΕ θα πρέπει να συνοδεύονται από πολιτικές που θα συμβάλλουν στη **βελτίωση των προτύπων σε παγκόσμιο επίπεδο**, προκειμένου να αποφεύγεται η εξωτερική ανάθεση και εξαγωγή μη βιώσιμων πρακτικών.

Ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων είναι απαραίτητος παράγοντας για την επίτευξη των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων της Πράσινης Συμφωνίας, παράλληλα με τη **βελτίωση του εισοδήματος των παραγωγών στον πρωτογενή τομέα** και την ενίσχυση της **ανταγωνιστικότητας** της ΕΕ. Η παρούσα στρατηγική υποστηρίζει τη μετάβαση,

⁶ Eurostat, EU SILC (2018), https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdes03&lang=en.

⁷ EU FUSIONS (2016). Εκτιμήσεις των επιπέδων σπατάλης τροφίμων στην Ευρώπη.

⁸ Eurostat, Ποσοστό παχυσαρκίας ανά δείκτη μάζας σώματος, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_02_10/default/table?lang=en

⁹ Το «περιβάλλον τροφίμων» είναι το φυσικό, οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικοπολιτιστικό πλαίσιο εντός του οποίου οι καταναλωτές αλληλεπιδρούν με το σύστημα τροφίμων για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την απόκτηση, την προετοιμασία και την κατανάλωση τροφίμων [Ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου σχετικά με την επισιτιστική ασφάλεια και τη διατροφή (2017), *Διατροφή και συστήματα τροφίμων*].

δίνοντας έμφαση στις νέες ευκαιρίες τόσο για τους πολίτες όσο και για τις επιχειρήσεις τροφίμων.

2. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ, ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ, ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι στόχοι της ΕΕ είναι να μειώσει το **περιβαλλοντικό και κλιματικό αποτύπωμα** του συστήματος τροφίμων της ΕΕ και να ενισχύσει την **ανθεκτικότητά** του, να προστατεύσει την επισιτιστική ασφάλεια απέναντι στην κλιματική αλλαγή και την απώλεια της βιοποικιλότητας και να είναι πρωτοπόρος σε μια **παγκόσμια μετάβαση** προς την ανταγωνιστική βιωσιμότητα από το αγρόκτημα έως το πιάτο, αξιοποιώντας τις **νέες ευκαιρίες**. Αυτό σημαίνει:

- να εξασφαλίσει ότι η αλυσίδα τροφίμων, που περιλαμβάνει την παραγωγή, τη μεταφορά, τη διανομή, την εμπορία και την κατανάλωση τροφίμων, έχει **ουδέτερο ή θετικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο**, με διατήρηση και αποκατάσταση των χερσαίων, υδατικών και θαλάσσιων πόρων από τους οποίους εξαρτάται το επισιτιστικό σύστημα· να συμβάλει στην άμβλυνση της κλιματικής αλλαγής και να προσαρμοστεί στις επιπτώσεις της· να προστατεύσει το έδαφος, τα ύδατα, τον αέρα και την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων· και να αναστρέψει την απώλεια της βιοποικιλότητας·
- να προστατεύσει την επισιτιστική ασφάλεια, τη διατροφή και τη δημόσια υγεία — εξασφαλίζοντας ότι όλοι έχουν **πρόσβαση σε επαρκή, θρεπτικά και βιώσιμα τρόφιμα** για τα οποία τηρούνται υψηλά πρότυπα όσον αφορά την ασφάλεια και την ποιότητα, την υγεία των φυτών και την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, και τα οποία παράλληλα ανταποκρίνονται στις διατροφικές ανάγκες και προτιμήσεις· και
- να διατηρήσει τα τρόφιμα σε οικονομικά προσιτά επίπεδα, δημιουργώντας παράλληλα δίκαιες οικονομικές αποδόσεις στην αλυσίδα εφοδιασμού, ώστε, τελικά, **τα πιο βιώσιμα τρόφιμα να γίνουν και τα πιο προσιτά από οικονομική άποψη**, ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα του τομέα εφοδιασμού της ΕΕ, προωθώντας το δίκαιο εμπόριο, δημιουργώντας νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες και διασφαλίζοντας την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς και την υγεία και ασφάλεια στην εργασία.

Η βιωσιμότητα των συστημάτων τροφίμων αποτελεί παγκόσμιο ζήτημα και τα συστήματα τροφίμων θα πρέπει να προσαρμοστούν για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις διάφορες προκλήσεις. Η ΕΕ μπορεί να διαδραματίσει καίριο ρόλο στον καθορισμό των προτύπων σε παγκόσμιο επίπεδο με την παρούσα στρατηγική. Θέτει κύριους στόχους σε τομείς προτεραιότητας για την ΕΕ ως σύνολο. Εκτός από τις νέες πρωτοβουλίες πολιτικής, η εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας, ιδίως όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων, τη χρήση των φυτοφαρμάκων και την προστασία της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, έχει πολύ μεγάλη σημασία για την εξασφάλιση της δίκαιης μετάβασης. Στην εν λόγω προσέγγιση θα ληφθούν υπόψη τα διαφορετικά σημεία εκκίνησης και οι διαφορές όσον αφορά τις δυνατότητες βελτίωσης στα κράτη μέλη. Θα αναγνωριστεί, επίσης, ότι η μετάβαση στη βιωσιμότητα του επισιτιστικού συστήματος θα αλλάξει τον οικονομικό ιστό πολλών περιφερειών της ΕΕ και τα πρότυπά τους για την αλληλεπίδραση. Για τη στήριξη της μετάβασης θα χρησιμοποιηθεί τεχνική και χρηματοοικονομική βοήθεια από υφιστάμενα μέσα της ΕΕ, όπως είναι τα ταμεία συνοχής και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Οι νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες θα υποστηριχθούν από τα εργαλεία της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Με βάση δημόσιες διαβουλεύσεις, τον

προσδιορισμό των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων, και με αναλύσεις του τρόπου με τον οποίο επηρεάζονται οι μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις και προωθείται ή παρακωλύεται η καινοτομία, οι εκτιμήσεις επιπτώσεων θα συμβάλλουν στη διαμόρφωση αποτελεσματικών πολιτικών επιλογών με το ελάχιστο κόστος, σύμφωνα με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας. Για να επιταχυνθεί και να διευκολυνθεί η μετάβαση και να εξασφαλιστεί ότι όλα τα τρόφιμα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ καθίστανται όλο και πιο βιώσιμα, η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση σχετικά με ένα πλαίσιο για ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων πριν από το τέλος του 2023. Έτσι θα υπάρξει μεγαλύτερη συνοχή πολιτικής σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, ενσωμάτωση της βιωσιμότητας σε όλες τις πολιτικές που σχετίζονται με τα τρόφιμα και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων τροφίμων. Η Επιτροπή, αφού πραγματοποιήσει ευρεία διαβούλευση και εκτίμηση επιπτώσεων, θα επεξεργαστεί κοινούς ορισμούς και γενικές αρχές και απαιτήσεις για τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων και τα βιώσιμα τρόφιμα. Επίσης, στο πλαίσιο αυτό θα εξεταστούν οι αρμοδιότητες όλων των συντελεστών του συστήματος τροφίμων. Σε συνδυασμό με την πιστοποίηση και την επισήμανση για τις επιδόσεις βιωσιμότητας των τροφίμων και με τα στοχευμένα κίνητρα, το πλαίσιο αυτό θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις τροφίμων να επωφεληθούν από βιώσιμες πρακτικές και να αυξήσουν προοδευτικά τα πρότυπα βιωσιμότητας, έτσι ώστε να καταστούν ο κανόνας για όλα τα τρόφιμα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ.

2.1. Διασφάλιση της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων

Όλοι οι συντελεστές της αλυσίδας τροφίμων πρέπει να πάρουν μέρος στην προσπάθεια για να καταστεί βιώσιμη η αλυσίδα τροφίμων. Οι γεωργοί, οι αλιείς και οι παραγωγοί προϊόντων υδατοκαλλιέργειας πρέπει να μετασχηματίσουν ταχύτερα τις μεθόδους παραγωγής τους και να αξιοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο τις λύσεις που βασίζονται στη φύση, την τεχνολογία, την ψηφιακή τεχνολογία και το διάστημα για να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά το κλίμα και το περιβάλλον, να αυξήσουν την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και να μειώσουν και να βελτιστοποιήσουν τη χρήση των συντελεστών παραγωγής (π.χ. φυτοφάρμακα, λιπάσματα). Οι λύσεις αυτές απαιτούν επενδύσεις σε ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, αλλά υπόσχονται υψηλότερες αποδόσεις με τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας και τη μείωση του κόστους.

Ένα παράδειγμα νέου πράσινου επιχειρηματικού μοντέλου είναι η δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα από τους γεωργούς και τους δασοκόμους. Η εφαρμογή γεωργικών πρακτικών που απομακρύνουν το CO₂ από την ατμόσφαιρα συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας και θα πρέπει να ανταμείβεται είτε μέσω της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) είτε μέσω άλλων δημόσιων ή ιδιωτικών πρωτοβουλιών (αγορά ανθρακούχων εκπομπών¹⁰). Μια νέα πρωτοβουλία της ΕΕ για την ανθρακοδεσμευτική γεωργία στο πλαίσιο του Συμφώνου για το Κλίμα θα προωθήσει αυτό το νέο επιχειρηματικό μοντέλο, το οποίο παρέχει στους γεωργούς μια νέα πηγή εισοδήματος και βοηθά άλλους τομείς στην προσπάθειά τους για την απαλλαγή

¹⁰ Οι αυστηροί κανόνες πιστοποίησης για τις απορροφήσεις διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία είναι το πρώτο βήμα για να καταστούν δυνατές οι πληρωμές σε αγρότες και δασοκόμους για τη δέσμευση του άνθρακα που επιτυγχάνουν. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν αυτούς τους κανόνες για τον σχεδιασμό των πληρωμών της ΚΓΠ με βάση τον άνθρακα που δεσμεύεται· επιπλέον, θα μπορούσαν να ενδιαφερθούν και ιδιωτικές εταιρείες για να αγοράσουν τα εν λόγω πιστοποιητικά με σκοπό να στηρίζουν τη δράση για το κλίμα, παρέχοντας έτσι ένα πρόσθετο κίνητρο (εκτός από τις πληρωμές της ΚΓΠ) σε γεωργούς και δασοκόμους για τη δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα.

της αλυσίδας τροφίμων από τις ανθρακούχες εκπομπές. Όπως ανακοινώθηκε στο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία (CEAP)¹¹, η Επιτροπή θα αναπτύξει ένα κανονιστικό πλαίσιο για την πιστοποίηση των απορροφήσεων διοξειδίου του άνθρακα με βάση την ισχυρή και διαφανή λογιστική καταγραφή του άνθρακα για την παρακολούθηση και την επαλήθευση της αυθεντικότητας των απορροφήσεων διοξειδίου του άνθρακα.

Η **κυκλική οικονομία βιολογικής βάσης** εξακολουθεί να αποτελεί σε μεγάλο βαθμό μια ανεκμετάλλευτη πηγή για τους γεωργούς και τους συνεταιρισμούς τους. Για παράδειγμα, τα προηγμένα βιοδιυλιστήρια που παράγουν βιολογικά λιπάσματα, οι πρωτεϊνούχες ζωοτροφές, η βιοενέργεια και τα βιοχημικά προϊόντα προσφέρουν ευκαιρίες για τη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη ευρωπαϊκή οικονομία και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην πρωτογενή παραγωγή. Οι γεωργοί θα πρέπει να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες για τη μείωση των εκπομπών μεθανίου από την κτηνοτροφία, με την ανάπτυξη της παραγωγής **ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές** και την επένδυση σε ανανεώσιμα χωνευτήρια για την παραγωγή βιοαερίου από απόβλητα και κατάλοιπα της γεωργίας, όπως η κοπριά. Οι γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις έχουν επίσης τη δυνατότητα να παράγουν βιοαέριο και από άλλες πηγές αποβλήτων και καταλοίπων, όπως η βιομηχανία τροφίμων και ποτών, οι αποχετεύσεις, τα λύματα και τα αστικά απόβλητα. Τα αγροτόσπιτα και οι αχυρώνες τις περισσότερες φορές διαθέτουν πολύ κατάλληλες επιφάνειες για την τοποθέτηση ηλιακών συλλεκτών και αυτού του είδους οι επενδύσεις θα πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα στα μελλοντικά στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ¹². Η Επιτροπή θα αναλάβει δράση με σκοπό να επιταχυνθεί η υιοθέτηση αυτών και άλλων λύσεων ενεργειακής απόδοσης στους τομείς της γεωργίας και των τροφίμων, υπό την προϋπόθεση ότι οι επενδύσεις αυτές πραγματοποιούνται με βιώσιμο τρόπο και χωρίς να διακυβεύεται η επισιτιστική ασφάλεια ή η βιοποικιλότητα, στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών και των προγραμμάτων για καθαρή ενέργεια.

Η χρήση **χημικών φυτοφαρμάκων** στη γεωργία συντελεί στη ρύπανση του εδάφους, των υδάτων και του αέρα, στην απώλεια της βιοποικιλότητας και μπορεί να βλάψει φυτά, έντομα, πτηνά, θηλαστικά και αμφίβια που δεν αποτελούν στόχο. Η Επιτροπή έχει ήδη θεσπίσει έναν εναρμονισμένο δείκτη κινδύνου για την ποσοτικοποίηση της προόδου όσον αφορά τη μείωση των κινδύνων που συνδέονται με τα φυτοφάρμακα. Σύμφωνα με τον δείκτη αυτόν την τελευταία πενταετία ο κίνδυνος από τη χρήση φυτοφαρμάκων έχει μειωθεί κατά 20 %. Η Επιτροπή θα λάβει πρόσθετα μέτρα για να μειώσει τη συνολική χρήση και τον κίνδυνο από τα χημικά φυτοφάρμακα κατά 50 % και τη χρήση των πιο επικίνδυνων φυτοφαρμάκων¹³ κατά 50 % έως το 2030. Η Επιτροπή θα λάβει ορισμένα μέτρα με σκοπό την εξεύρεση εναλλακτικών λύσεων και τη διατήρηση των εισοδημάτων των γεωργών. Θα αναθεωρήσει την οδηγία για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων, θα βελτιώσει τις διατάξεις για την **ολοκληρωμένη φυτοπροστασία (IPM)** και θα προωθήσει την ευρύτερη χρήση ασφαλών εναλλακτικών τρόπων προστασίας της

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Ένα νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία – Για μια πιο καθαρή και πιο ανταγωνιστική Ευρώπη, COM/2020/98 final.

¹² Κάθε κράτος μέλος της ΕΕ θα διενεργήσει διεξοδική ανάλυση των ειδικών αναγκών του και στη συνέχεια θα καταρτίσει ένα Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΓΠ, στο οποίο θα καθορίζει με ποιον τρόπο προτείνει να διοχετεύσει τους πόρους από τους δύο «πυλώνες» της ΚΓΠ για να ικανοποιήσει αυτές τις ανάγκες, σύμφωνα με τους συνολικούς στόχους της ΕΕ, θα καθορίζει τα μέσα που θα χρησιμοποιήσει και θα προσδιορίζει τους δικούς του ειδικούς στόχους.

¹³ Πρόκειται για φυτοπροστατευτικά προϊόντα που περιέχουν δραστικές ουσίες οι οποίες πληρούν τα κριτήρια διαχωρισμού που ορίζονται στα σημεία 3.6.2. έως 3.6.5 και 3.8.2 του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 ή προσδιορίζονται ως υποψήφιες για υποκατάσταση σύμφωνα με τα κριτήρια του σημείου 4 του εν λόγω παραρτήματος.

συγκομιδής από επιβλαβείς οργανισμούς και ασθένειες. Η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία θα προωθήσει τη χρήση εναλλακτικών τεχνικών ελέγχου, όπως η αμειψισπορά και η μηχανική καταπολέμηση των ζιζανίων, και θα αποτελέσει ένα από τα κύρια εργαλεία για τη μείωση της χρήσης χημικών φυτοφαρμάκων γενικά και της εξάρτησης από αυτά, καθώς και για τη μείωση της χρήσης των πιο επικίνδυνων φυτοφαρμάκων ειδικότερα. Οι γεωργικές πρακτικές που μειώνουν τη χρήση των φυτοφαρμάκων μέσω της ΚΓΠ θα είναι υψίστης σημασίας και τα στρατηγικά σχέδια θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη μετάβαση αυτή και να προωθούν την πρόσβαση σε συμβουλές. Επίσης, η Επιτροπή θα διευκολύνει τη διάθεση στην αγορά φυτοφαρμάκων που περιέχουν βιολογικές δραστικές ουσίες και θα ενισχύσει την εκτίμηση επικινδυνότητας των φυτοφαρμάκων για το περιβάλλον. Θα ενεργήσει για να μειώσει τον χρόνο που απαιτείται για την αδειοδότηση των φυτοφαρμάκων από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή θα προτείνει ακόμη αλλαγές στον κανονισμό του 2009 σχετικά με τις στατιστικές για τα φυτοφάρμακα¹⁴, ώστε να ξεπεραστούν τα κενά στα δεδομένα και να προωθηθεί η τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής.

Η **περίσσεια των θρεπτικών ουσιών** (ιδίως του αζώτου και του φωσφόρου) στο περιβάλλον, λόγω της υπερβολικής χρήσης και του γεγονότος ότι δεν απορροφώνται αποτελεσματικά από τα φυτά όλες οι θρεπτικές ουσίες που χρησιμοποιούνται στη γεωργία, αποτελεί μία ακόμη σημαντική πηγή ρύπανσης του αέρα, του εδάφους και των υδάτων με επιπτώσεις για το κλίμα¹⁵. Έχει μειώσει τη βιοποικιλότητα στους ποταμούς, τις λίμνες, τους υγρότοπους και τις θάλασσες¹⁶. Η Επιτροπή θα ενεργήσει ώστε να μειωθούν οι απώλειες θρεπτικών ουσιών τουλάχιστον κατά 50 %, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι δεν θα υπάρξει υποβάθμιση της γονιμότητας του εδάφους. Με τον τρόπο αυτό θα μειωθεί η χρήση λιπασμάτων τουλάχιστον κατά 20 % έως το 2030. Οι στόχοι αυτοί θα επιτευχθούν με την πλήρη εφαρμογή και επιβολή της σχετικής περιβαλλοντικής και κλιματικής νομοθεσίας, με τον καθορισμό, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, των μειώσεων φορτίου θρεπτικών ουσιών που απαιτούνται, με χρήση ισορροπημένης λίπανσης και βιώσιμης διαχείρισης των θρεπτικών ουσιών και με καλύτερη διαχείριση του αζώτου και του φωσφόρου καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Η Επιτροπή θα αναπτύξει μαζί με τα κράτη μέλη **σχέδιο δράσης για την ολοκληρωμένη διαχείριση των θρεπτικών ουσιών** για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από θρεπτικές ουσίες στην πηγή και θα αυξήσει τη βιωσιμότητα του κτηνοτροφικού κλάδου. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί επίσης με τα κράτη μέλη για την επέκταση της εφαρμογής ειδικών τεχνικών λίπανσης και βιώσιμων γεωργικών πρακτικών, ιδίως σε κομβικά σημεία εντατικής κτηνοτροφίας και ανακύκλωσης οργανικών αποβλήτων σε λιπάσματα από ανανεώσιμες πηγές. Αυτό θα επιτευχθεί με τη λήψη μέτρων που περιλαμβάνουν τα κράτη μέλη στα στρατηγικά τους σχέδια της ΚΓΠ, όπως το εργαλείο βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τη διαχείριση των θρεπτικών ουσιών¹⁷, οι επενδύσεις, οι συμβουλευτικές υπηρεσίες και οι διαστημικές τεχνολογίες της ΕΕ (Copernicus, Galileo).

¹⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1185/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τις στατιστικές για τα γεωργικά φάρμακα (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) *EE L 324 της 10.12.2009, σ. 1*.

¹⁵ Η χρήση αζώτου στη γεωργία έχει ως αποτέλεσμα εκπομπές υποξειδίου του αζώτου στην ατμόσφαιρα. Το 2017 οι εκπομπές N₂O από τη γεωργία αντιπροσώπευαν το 43 % των εκπομπών στον τομέα της γεωργίας και το 3,9 % των συνολικών ανθρωπογενών εκπομπών στην ΕΕ [EOX (2019), ετήσια απογραφή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα αέρια του θερμοκηπίου για την περίοδο 1990-2017 και έκθεση απογραφής του 2019].

¹⁶ OECD (2019), *Accelerating climate action: refocussing policies through a well-being lens*.

¹⁷ Όπως αναφέρεται στην πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων που πρέπει να

Η γεωργία ευθύνεται για το 10,3 % των **εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ** και σχεδόν το 70 % των εκπομπών αυτών προέρχεται από την κτηνοτροφία¹⁸. Πρόκειται για άλλα αέρια του θερμοκηπίου εκτός του CO₂ (μεθάνιο και υποξείδιο του αζώτου). Επιπλέον, το 68 % του συνόλου των γεωργικών εκτάσεων χρησιμοποιείται για τη ζωική παραγωγή¹⁹. Η Επιτροπή, με σκοπό να συμβάλει στη μείωση των περιβαλλοντικών και κλιματικών επιπτώσεων της ζωικής παραγωγής, στην αποφυγή της διαρροής άνθρακα μέσω των εισαγωγών και για να υποστηρίξει την εν εξελίξει μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη κτηνοτροφία, θα διευκολύνει τη διάθεση στην αγορά βιώσιμων και καινοτόμων πρόσθετων ζωοτροφών. Θα εξετάσει τους κανόνες της ΕΕ για τη μείωση της εξάρτησης από κρίσιμης σημασίας πρώτες ύλες ζωοτροφών (π.χ. καλλιέργειες σόγιας σε αποδοσώμενες εκτάσεις) και θα προωθήσει τις φυτικές πρωτεΐνες που καλλιεργούνται στην ΕΕ, καθώς και εναλλακτικές πρώτες ύλες ζωοτροφών, όπως έντομα, ύλες θαλάσσιας προέλευσης (π.χ. φύκη) και υποπροϊόντα της βιοοικονομίας (π.χ. κατάλοιπα ψαριών)²⁰. Επιπλέον, η Επιτροπή θα προτείνει ξεκινά την επανεξέταση του ενωσιακού προγράμματος προώθησης των γεωργικών προϊόντων, με σκοπό την ενίσχυση της συμβολής της στη βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση και σύμφωνα με την εξέλιξη των διατροφικών συνηθειών. Όσον αφορά το κρέας, η εν λόγω επανεξέταση θα πρέπει να επικεντρωθεί στον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ μπορεί να χρησιμοποιήσει το πρόγραμμα προώθησης για να στηρίξει τις πλέον βιώσιμες και αποδοτικές από άποψη άνθρακα μεθόδους ζωικής παραγωγής. Θα αξιολογήσει επίσης αυστηρά οποιαδήποτε πρόταση συνδεδεμένης στήριξης στα στρατηγικά σχέδια υπό το πρίσμα της ανάγκης για συνολική βιωσιμότητα.

Η **μικροβιακή αντοχή** που συνδέεται με την υπερβολική και ακατάλληλη χρήση αντιμικροβιακών φαρμάκων στην υγειονομική περίθαλψη και την κτηνιατρική εκτιμάται ότι έχει ως αποτέλεσμα 33 000 θανάτους ανθρώπων σε ΕΕ/ΕΟΧ κάθε χρόνο²¹, καθώς και σημαντικές δαπάνες για τον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα λάβει μέτρα για τη μείωση των συνολικών πωλήσεων αντιμικροβιακών φαρμάκων στην ΕΕ για τα εκτρεφόμενα ζώα και τις υδατοκαλλιέργειες κατά 50 % έως το 2030. Οι νέοι κανονισμοί για τα κτηνιατρικά φάρμακα και τις φαρμακούχες ζωοτροφές προβλέπουν ένα ευρύ φάσμα μέτρων για την επίτευξη του στόχου αυτού και την προώθηση της προσέγγισης «Μία υγεία».

καταρτίζονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ) και να χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΓΕ) και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, COM (2018) 392 final, 2018/0216 (COD), με πλήρη σεβασμό της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας – Στρατηγική εφαρμογής, COM (2017) 134.

¹⁸ ΕΟΠ (2019), *Ετήσια απογραφή αερίων θερμοκηπίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 1990-2017 και Έκθεση απογραφής 2019*. Στα στοιχεία αυτά δεν περιλαμβάνονται οι εκπομπές CO₂ από τη χρήση γης και την αλλαγή χρήσης γης.

¹⁹ 39,1 εκατομμύρια εκτάρια σιτηρών και ελαιούχων σπόρων και 70,7 εκατομμύρια εκτάρια χορτολιβαδικών εκτάσεων από τα 161 εκατομμύρια εκτάρια γεωργικών εκτάσεων (στην ΕΕ27, Eurostat, 2019).

²⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών – Βιώσιμη βιοοικονομία για την Ευρώπη: ενίσχυση της σύνδεσης οικονομίας, κοινωνίας και περιβάλλοντος, COM/2018/673 final.

²¹ Cassini et al., (2019) 'Attributable deaths and disability-adjusted life-years caused by infections with antibiotic-resistant bacteria in the EU and the European Economic Area in 2015: a population-level modelling analysis', in *Lancet Infect Dis.* τόμ.19, τεύχος 1, σ. 55-56.

Η **καλύτερη μεταχείριση των ζώων** βελτιώνει την υγεία τους και την ποιότητα των τροφίμων, μειώνει την ανάγκη για φάρμακα και μπορεί να συμβάλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Είναι επίσης σαφές ότι είναι και επιθυμία των πολιτών. Η Επιτροπή θα αναθεωρήσει τη νομοθεσία για την καλή μεταχείριση των ζώων, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη μεταφορά και τη σφαγή των ζώων, ώστε να ευθυγραμμιστεί με τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά στοιχεία, να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής της, να διευκολυνθεί η επιβολή και, εν τέλει, να εξασφαλιστεί υψηλότερο επίπεδο καλής διαβίωσης των ζώων. Τα στρατηγικά σχέδια και οι νέες στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την υδατοκαλλιέργεια θα στηρίξουν τη διαδικασία αυτή. Επίσης, η Επιτροπή θα εξετάσει τις δυνατότητες για την επισήμανση της καλής μεταχείρισης των ζώων με σκοπό την καλύτερη μετάδοση της αξίας μέσω της αλυσίδας τροφίμων.

Η κλιματική αλλαγή προκαλεί νέες απειλές για την **υγεία των φυτών**. Η πρόκληση της βιωσιμότητας απαιτεί τη λήψη μέτρων για την προστασία των φυτών από αναδυόμενους επιβλαβείς οργανισμούς και ασθένειες, καθώς και για την καινοτομία. Η Επιτροπή θα θεσπίσει κανόνες για την ενίσχυση της επαγρύπνησης όσον αφορά τις εισαγωγές και την επιτήρηση των φυτών στο έδαφος της Ένωσης. Νέες καινοτόμες τεχνικές, συμπεριλαμβανομένης της βιοτεχνολογίας και της ανάπτυξης προϊόντων βιολογικής προέλευσης, μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση της βιωσιμότητας, υπό την προϋπόθεση ότι είναι ασφαλείς για τους καταναλωτές και το περιβάλλον, ενώ αποφέρουν οφέλη για την κοινωνία στο σύνολό της. Μπορούν επίσης να επιταχύνουν τη διαδικασία μείωσης της εξάρτησης από τα φυτοφάρμακα. Ανταποκρινόμενη στο αίτημα των κρατών μελών, η Επιτροπή εκπονεί μελέτη που θα εξετάσει τις δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες γονιδιωματικές τεχνικές για τη βελτίωση της βιωσιμότητας σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων εκτός των άλλων βασίζονται και στην **προστασία και την ποικιλομορφία των σπόρων**. Οι γεωργοί πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ένα φάσμα σπόρων ποιότητας για φυτικές ποικιλίες προσαρμοσμένες στις πιέσεις της κλιματικής αλλαγής. Η Επιτροπή θα λάβει μέτρα για να διευκολύνει την καταχώριση των ποικιλιών σπόρων, μεταξύ άλλων και για τη βιολογική γεωργία, και για να εξασφαλίσει ευκολότερη πρόσβαση στην αγορά για τις παραδοσιακές και τοπικά προσαρμοσμένες ποικιλίες.

Η αγορά βιολογικών τροφίμων αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται και η **βιολογική γεωργία** πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω. Έχει θετικό αντίκτυπο στη βιοποικιλότητα, δημιουργεί θέσεις εργασίας και προσελκύει νέους γεωργούς. Οι καταναλωτές αναγνωρίζουν την αξία της. Το νομικό πλαίσιο στηρίζει τη στροφή σ' αυτού του είδους τη γεωργία, αλλά πρέπει να γίνουν ακόμη περισσότερα και παρόμοιες στροφές να συμβούν και στο πλαίσιο για τους ωκεανούς και τα εσωτερικά ύδατα. Εκτός από τα μέτρα της ΚΓΠ, όπως τα οικολογικά προγράμματα, οι επενδύσεις και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες, και τα μέτρα της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ), η Επιτροπή θα υποβάλει σχέδιο δράσης για τη βιολογική γεωργία. Αυτό θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να τονώσουν τόσο την προσφορά όσο και τη ζήτηση για βιολογικά προϊόντα. Θα εξασφαλίσει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και θα ενισχύσει τη ζήτηση μέσω εκστρατειών προώθησης και οικολογικών δημόσιων συμβάσεων. Η προσέγγιση αυτή θα συμβάλει στην επίτευξη του στόχου για βιολογική καλλιέργεια τουλάχιστον του 25 % της γεωργικής γης της ΕΕ έως το 2030 και για σημαντική αύξηση της βιολογικής υδατοκαλλιέργειας.

Είναι σαφές ότι η μετάβαση πρέπει να υποστηρίζεται από μια ΚΓΠ που θα επικεντρώνεται στην Πράσινη Συμφωνία. Η **νέα ΚΓΠ**²² που πρότεινε η Επιτροπή τον Ιούνιο του 2018 έχει ως στόχο να βοηθήσει τους γεωργούς να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές και κλιματικές επιδόσεις τους μέσω ενός μοντέλου περισσότερο προσανατολισμένου στα αποτελέσματα, καλύτερης χρήσης των δεδομένων και της ανάλυσης, βελτιωμένων υποχρεωτικών περιβαλλοντικών προτύπων, νέων εθελοντικών μέτρων και αυξημένης εστίασης στις επενδύσεις σε πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες και πρακτικές. Αποσκοπεί επίσης στη διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς εισοδήματος που θα τους επιτρέπει να ζουν τις οικογένειές τους και να αντιμετωπίζουν κάθε είδους κρίσεις²³. Η απαίτηση για βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των άμεσων ενισχύσεων με την επιβολή ανώτατου ορίου και την καλύτερη στόχευση της εισοδηματικής στήριξης των γεωργών που την έχουν ανάγκη και οι οποίοι μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη των πράσινων στόχων, και όχι σε οντότητες και εταιρείες που απλώς κατέχουν γεωργικές εκτάσεις, εξακολουθεί να αποτελεί βασικό στοιχείο της μελλοντικής ΚΓΠ²⁴. Η ικανότητα των κρατών μελών να το εξασφαλίσουν αυτό πρέπει να αξιολογείται προσεκτικά στα στρατηγικά σχέδια και να παρακολουθείται καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης των σχεδίων. Η πιο πρόσφατη ανάλυση της Επιτροπής²⁵ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η μεταρρύθμιση έχει όντως τη δυνατότητα να προωθήσει την Πράσινη Συμφωνία, αλλά ότι οι βασικές διατάξεις των προτάσεων πρέπει να διατηρηθούν στη διαπραγματευτική διαδικασία, ενώ θα πρέπει να γίνουν ορισμένες βελτιώσεις και να ληφθούν ορισμένες πρακτικές πρωτοβουλίες.

Τα νέα «**οικολογικά προγράμματα**» θα προσφέρουν σημαντική ροή χρηματοδότησης για την προώθηση βιώσιμων πρακτικών, όπως η γεωργία ακριβείας, η αγρο-οικολογία (συμπεριλαμβανομένης της βιολογικής γεωργίας), η ανθρακοδεσμευτική γεωργία και η αγροδοασοκομία. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα προγράμματα αυτά διαθέτουν τους κατάλληλους πόρους και υλοποιούνται στα στρατηγικά σχέδια. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει τη θέσπιση ενός ελάχιστου προϋπολογισμού οριοθέτησης για τα οικολογικά προγράμματα.

Η Επιτροπή θα απευθύνει επίσης **συστάσεις** σε κάθε κράτος μέλος σχετικά με τους εννέα ειδικούς στόχους της ΚΓΠ, πριν από την επίσημη υποβολή των σχεδίων στρατηγικών σχεδίων. Η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην επίτευξη των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας, καθώς και των στόχων που απορρέουν από την παρούσα στρατηγική και τη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα για το 2030. Θα ζητήσει από τα κράτη μέλη να καθορίσουν συγκεκριμένες εθνικές τιμές για τους εν λόγω ποσοτικούς στόχους, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάστασή τους και τις προαναφερθείσες συστάσεις. Με βάση τις τιμές αυτές, τα κράτη μέλη θα προσδιορίσουν τα αναγκαία μέτρα στα στρατηγικά τους σχέδια.

Παράλληλα με τις αλλαγές στη γεωργία, **πρέπει να επιταχυνθεί και η στροφή προς τη βιώσιμη παραγωγή ψαριών και θαλασσινών**. Τα οικονομικά στοιχεία δείχνουν ότι,

²² <https://ec.europa.eu/commission/publications/natural-resources-and-environment>

²³ Το 2017 οι επιδοτήσεις της ΚΓΠ, με εξαίρεση τη στήριξη των επενδύσεων, αντιπροσωπεύουν το 57 % των καθαρών εσόδων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην ΕΕ. <https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DashboardFarmEconomyFocus/DashboardFarmEconomyFocus.html>

²⁴ Θα πραγματοποιηθεί αξιολόγηση της ΚΓΠ για να προσδιοριστεί η συμβολή της εισοδηματικής στήριξης στη βελτίωση της ανθεκτικότητας και της βιωσιμότητας της γεωργίας.

²⁵ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής – Ανάλυση των συνδέσμων μεταξύ της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ και της πράσινης συμφωνίας, SWD(2020) 93.

όπου η αλιεία έχει καταστεί βιώσιμη, τα έσοδα έχουν αυξηθεί παράλληλα²⁶. Η Επιτροπή θα εντείνει τις προσπάθειές της για να επαναφέρει τα αποθέματα ψαριών σε βιώσιμα επίπεδα μέσω της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ), εκεί όπου εξακολουθούν να υπάρχουν κενά στην εφαρμογή (π.χ. μειώνοντας την αλόγιστη απόρριψη), να ενισχύσει τη διαχείριση της αλιείας στη Μεσόγειο σε συνεργασία με όλα τα παράκτια κράτη και να αξιολογήσει εκ νέου, έως το 2022, τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει η ΚΑΠ τους κινδύνους που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή. Η προτεινόμενη αναθεώρηση του συστήματος ελέγχου της αλιείας στην ΕΕ²⁷ θα συμβάλει στην καταπολέμηση της απάτης μέσω ενός βελτιωμένου συστήματος ιχνηλασιμότητας. Η υποχρεωτική χρήση ψηφιοποιημένων πιστοποιητικών για τα αλιεύματα θα ενισχύσει τα μέτρα για την αποτροπή της εισόδου παράνομων προϊόντων αλιείας στην αγορά της ΕΕ.

Τα ψάρια και άλλα θαλασσινά προϊόντα υδατοκαλλιέργειας έχουν χαμηλότερο αποτύπωμα άνθρακα από ό,τι η χερσαία ζωική παραγωγή. Εκτός από τη σημαντική στήριξη του προσεχούς Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας για τη βιώσιμη εκτροφή θαλασσινών προϊόντων, η Επιτροπή προτίθεται να εγκρίνει κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τα σχέδια των κρατών μελών με αντικείμενο τη βιώσιμη ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας και να προωθήσει το κατάλληλο είδος δαπανών στο πλαίσιο του Ταμείου. Θα καθορίσει επίσης τη στοχευμένη στήριξη για τη βιομηχανία φυκών, καθώς τα φύκη θα πρέπει να καταστούν σημαντική πηγή εναλλακτικών πρωτεϊνών για ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων και για την παγκόσμια επισιτιστική ασφάλεια.

Τέλος, για τη στήριξη των παραγωγών του πρωτογενούς τομέα κατά τη μετάβαση, η Επιτροπή προτίθεται να αποσαφηνίσει τους **κανόνες ανταγωνισμού** για τις συλλογικές πρωτοβουλίες που προωθούν τη βιωσιμότητα στις αλυσίδες εφοδιασμού. Θα βοηθήσει επίσης τους γεωργούς και τους αλιείς να ενισχύσουν τη θέση τους στην αλυσίδα εφοδιασμού και να εξασφαλίσουν δίκαιο μερίδιο της προστιθέμενης αξίας της βιώσιμης παραγωγής, αφού θα ενθαρρύνει τις δυνατότητες συνεργασίας, ιδίως στο πλαίσιο των κοινών οργανώσεων των αγορών για τα γεωργικά προϊόντα²⁸ και τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας²⁹. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την εφαρμογή της οδηγίας για τις

²⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί όσον αφορά την κοινή αλιευτική πολιτική και τη διαβούλευση για τις αλιευτικές δυνατότητες το 2020, COM(2019) 274 final.

²⁷ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου, καθώς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 768/2005, (ΕΚ) αριθ. 1967/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου και του κανονισμού αριθ. (ΕΕ) 2016/1139 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον έλεγχο της αλιείας, COM/2018/368 final, 2018/0193(COD).

²⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 671) και κανονισμός (ΕΕ) 2017/2393 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής, (ΕΕ) αριθ. 1307/2013, περί θεσπίσεως κανόνων για άμεσες ενισχύσεις στους γεωργούς βάσει καθεστώτων στήριξης στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και (ΕΕ) αριθ. 652/2014 για τη θέσπιση διατάξεων σχετικά με τη διαχείριση των δαπανών που αφορούν, αφενός, τη διατροφική αλυσίδα, την υγεία των ζώων και την καλή μεταχείριση των ζώων και, αφετέρου, την υγεία των φυτών και το φυτικό αναπαραγωγικό υλικό (ΕΕ L 350 της 29.12.2017, σ. 15).

²⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για την κοινή οργάνωση των αγορών των προϊόντων αλιείας και

αθέμιτες εμπορικές πρακτικές³⁰ από τα κράτη μέλη. Θα συνεργαστεί επίσης με τους συννομοθέτες για τη βελτίωση των γεωργικών κανόνων που ενισχύουν τη θέση των γεωργών (π.χ. τους παραγωγούς προϊόντων με γεωγραφικές ενδείξεις), τους συνεταιρισμούς και τις οργανώσεις παραγωγών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων.

2.2. Διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας

Ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων πρέπει να εξασφαλίζει επαρκή και διαφοροποιημένη προσφορά ασφαλών, θρεπτικών, οικονομικά προσιτών και βιώσιμων τροφίμων στους ανθρώπους ανά πάσα στιγμή, ιδίως σε περιόδους κρίσης. Γεγονότα που επηρεάζουν τη βιωσιμότητα των συστημάτων τροφίμων δεν προέρχονται απαραίτητα από την ίδια την τροφική αλυσίδα, αλλά μπορούν να προκληθούν από πολιτικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές ή υγειονομικές κρίσεις. Ενώ η τρέχουσα πανδημία COVID-19 δεν έχει σχέση με την ασφάλεια των τροφίμων στην ΕΕ, η εν λόγω κρίση μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τόσο την επισιτιστική ασφάλεια όσο και τα μέσα διαβίωσης. Η κλιματική αλλαγή και η απώλεια της βιοποικιλότητας συνιστούν επικείμενες και διαρκείς απειλές για την επισιτιστική ασφάλεια και τα μέσα διαβίωσης. Στο πλαίσιο της στρατηγικής αυτής, η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά την επισιτιστική ασφάλεια, καθώς και την ανταγωνιστικότητα των γεωργών και των επιχειρήσεων τροφίμων.

Δεδομένης της πολυπλοκότητας της αξιακής αλυσίδας των τροφίμων και του αριθμού των συντελεστών που εμπλέκονται σ' αυτήν, οι κρίσεις την επηρεάζουν με διάφορους τρόπους. Παρόλο που η προσφορά τροφίμων είναι γενικά επαρκής, αυτή η πανδημία δημιούργησε πολλές προκλήσεις, όπως προβλήματα υλικοτεχνικής υποστήριξης των αλυσίδων εφοδιασμού, ελλείψεις εργατικού δυναμικού, απώλεια ορισμένων αγορών και αλλαγή των καταναλωτικών συνηθειών, που είχαν επιπτώσεις στη λειτουργία των συστημάτων τροφίμων. Η κατάσταση αυτή είναι πρωτοφανής και η αλυσίδα τροφίμων αντιμετωπίζει αυξανόμενες απειλές κάθε χρόνο με επαναλαμβανόμενες ξηρασίες, πλημμύρες, δασικές πυρκαγιές, απώλεια της βιοποικιλότητας και την εμφάνιση νέων επιβλαβών οργανισμών. Η αύξηση της βιωσιμότητας των παραγωγών τροφίμων θα αυξήσει τελικά την ανθεκτικότητά τους. Στόχος της εν λόγω στρατηγικής είναι να παράσχει ένα νέο πλαίσιο για τον σκοπό αυτόν, το οποίο θα συμπληρώνεται από μέτρα που προβλέπονται στη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα.

Λόγω της πανδημίας COVID-19 έχουμε κατανοήσει τη σημασία του προσωπικού σε θέσεις κρίσιμης σημασίας, όπως είναι οι εργαζόμενοι στον αγροδιατροφικό τομέα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα είναι ιδιαίτερα σημαντικό να μετριάσουν οι κοινωνικοοικονομικές συνέπειες που επηρεάζουν την αλυσίδα τροφίμων και να διασφαλιστεί ότι τηρούνται οι βασικές αρχές που κατοχυρώνονται στον **ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων**, ιδίως όσον αφορά τους επισφαλείς, εποχιακούς και αδήλωτους εργαζόμενους. Οι προβληματισμοί σχετικά με την κοινωνική προστασία και τις συνθήκες εργασίας και στέγασης των εργαζομένων, καθώς και σχετικά με την προστασία της υγείας και της ασφάλειας θα διαδραματίσουν μείζονα ρόλο στην οικοδόμηση δίκαιων, ισχυρών και βιώσιμων συστημάτων τροφίμων.

υδατοκαλλιέργειας, την τροποποίηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1184/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου (ΕΕ L 354 της 28.12.2013, σ. 1).

³⁰ Οδηγία (ΕΕ) 2019/633 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (ΕΕ L 111 της 25.4.2019, σ. 59).

Η Επιτροπή θα εντείνει τον συντονισμό μιας **κοινής ευρωπαϊκής απάντησης σε κρίσεις που επηρεάζουν τα συστήματα τροφίμων**, ώστε να διασφαλίσει την επισιτιστική ασφάλεια και την ασφάλεια των τροφίμων, να ενισχύσει τη δημόσια υγεία και να μετριάσει τον κοινωνικοοικονομικό τους αντίκτυπο στην ΕΕ. Με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν, η Επιτροπή θα αξιολογήσει την ανθεκτικότητα του συστήματος τροφίμων και θα αναπτύξει **σχέδιο έκτακτης ανάγκης για τη διασφάλιση της προσφοράς τροφίμων και της επισιτιστικής ασφάλειας που θα πρέπει να εφαρμόζεται σε περιόδους κρίσης**. Το αποθεματικό για τις κρίσεις στον γεωργικό τομέα θα ανανεωθεί, έτσι ώστε το πλήρες δυναμικό του να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ευθύς εξαρχής σε περίπτωση κρίσης στις γεωργικές αγορές. Εκτός από τα μέτρα εκτίμησης επικινδυνότητας και διαχείρισης κινδύνων που θα πρέπει να λαμβάνονται κατά τη διάρκεια της κρίσης, το σχέδιο θα δημιουργήσει έναν μηχανισμό αντιμετώπισης κρίσεων στον τομέα των τροφίμων, που θα συντονίζεται από την Επιτροπή και θα εμπλέκει τα κράτη μέλη. Θα περιλαμβάνει διάφορους τομείς (γεωργία, αλιεία, ασφάλεια των τροφίμων, θέματα εργατικού δυναμικού, υγεία και μεταφορές) ανάλογα με τη φύση της κρίσης.

2.3. Παροχή κινήτρων για βιώσιμες πρακτικές στον τομέα της μεταποίησης τροφίμων, του χονδρικού εμπορίου, του λιανικού εμπορίου, της φιλοξενίας και των υπηρεσιών εστίασης

Οι μεταποιητές τροφίμων, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων και οι έμποροι λιανικής πώλησης διαμορφώνουν την αγορά και επηρεάζουν τις διατροφικές επιλογές των καταναλωτών μέσω των τύπων και της διατροφικής σύστασης των τροφίμων που παράγουν, της επιλογής των προμηθευτών, των μεθόδων παραγωγής και των πρακτικών που ακολουθούν στη συσκευασία, στη μεταφορά, στην εμπορευματοποίηση και την προώθηση των προϊόντων τους. Δεδομένου ότι η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας και εξαγωγέας τροφίμων σε παγκόσμιο επίπεδο, η βιομηχανία της τροφίμων και ποτών επηρεάζει επίσης το περιβαλλοντικό και κοινωνικό αποτύπωμα του παγκόσμιου εμπορίου. Η ενίσχυση της βιωσιμότητας των συστημάτων τροφίμων μπορεί να συμβάλει στην περαιτέρω αύξηση της φήμης των επιχειρήσεων και των προϊόντων, στη δημιουργία αξίας για τους μετόχους, στη βελτίωση των εργασιακών συνθηκών, στην προσέλκυση εργαζομένων και επενδυτών και να αποφέρει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, κέρδη παραγωγικότητας καθώς και να μειώσει το κόστος για τις εταιρείες³¹.

Η βιομηχανία τροφίμων και ο κλάδος λιανικού εμπορίου θα πρέπει να λειτουργήσουν υποδειγματικά και να παρέχουν περισσότερες και πιο προσιτές οικονομικά, υγιεινές, βιώσιμες διατροφικές επιλογές, ώστε να μειωθεί το συνολικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα του συστήματος τροφίμων. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η Επιτροπή θα αναπτύξει **ενωσιακό κώδικα δεοντολογίας για την υπεύθυνη επιχειρηματική πρακτική και πρακτική προώθησης των προϊόντων τροφίμων**, ο οποίος θα συνοδεύεται από διατάξεις για την παρακολούθησή του. Ο Κώδικας θα διαμορφωθεί με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Η Επιτροπή θα επιδιώξει την ανάληψη δεσμεύσεων από εταιρείες τροφίμων και οργανισμούς για την ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων για τη βιωσιμότητα, με ιδιαίτερη

³¹ Για παράδειγμα, μια μελέτη σχετικά με το επιχειρηματικό ενδιαφέρον της μείωσης της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων, η οποία εκπονήθηκε για λογαριασμό του συνασπισμού Champions 12.3, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι εταιρείες που λαμβάνουν μέτρα για τη μείωση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων έχουν απόδοση 14:1. Hanson, C., και P. Mitchell. 2017. The Business Case for Reducing Food Loss and Waste. Washington, DC: Champions 12.3.

έμφαση: στην αλλαγή της σύστασης των τροφίμων, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για μια υγιεινή και βιώσιμη διατροφή· στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματός τους και της κατανάλωσης ενέργειας χάρη στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης· στην προσαρμογή των στρατηγικών προώθησης (μάρκετινγκ) και διαφήμισης, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των πιο ευάλωτων ατόμων· στη διασφάλιση ότι οι εκστρατείες για την τιμή των τροφίμων δεν υπονομεύουν την αντίληψη των πολιτών για την αξία των τροφίμων· και στη μείωση των συσκευασιών σύμφωνα με το νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία (CEAP). Για παράδειγμα, οι εκστρατείες προώθησης προϊόντων που διαφημίζουν κρέας σε πολύ χαμηλές τιμές πρέπει να αποφεύγονται. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί αυτές τις δεσμεύσεις και θα εξετάσει το ενδεχόμενο λήψης νομοθετικών μέτρων σε περίπτωση που η πρόοδος είναι ανεπαρκής. Η Επιτροπή ετοιμάζει επίσης πρωτοβουλία για τη βελτίωση του **πλαίσιου εταιρικής διακυβέρνησης**, στην οποία θα εντάξει απαίτηση προς τη βιομηχανία τροφίμων να ενσωματώσει τη βιωσιμότητα στις εταιρικές στρατηγικές. Η Επιτροπή θα επιδιώξει επίσης να διευκολύνει τη μετάβαση σε μια πιο υγιεινή διατροφή και να ενισχύσει την αλλαγή της σύστασης των προϊόντων, μεταξύ άλλων με τον καθορισμό **θρεπτικών χαρακτηριστικών** για να προωθούνται λιγότερο (μέσω διατροφικών ισχυρισμών ή ισχυρισμών για την υγεία) τρόφιμα με υψηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά, σάκχαρα και αλάτι.

Η Επιτροπή θα λάβει μέτρα για την επέκταση και την προώθηση βιώσιμων και κοινωνικά υπεύθυνων μεθόδων παραγωγής και **κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων** στον τομέα της μεταποίησης και της λιανικής πώλησης τροφίμων, μεταξύ άλλων ειδικά με τις MME, σε συνέργεια με τους στόχους και τις πρωτοβουλίες που προτείνονται στο πλαίσιο του νέου σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία. Η ανάπτυξη κυκλικής και βιώσιμης βιοοικονομίας στην ΕΕ παρέχει επιχειρηματικές ευκαιρίες, για παράδειγμα σε σχέση με την αξιοποίηση των αποβλήτων τροφίμων.

Η **συσκευασία των τροφίμων** διαδραματίζει καίριο ρόλο στη βιωσιμότητα των συστημάτων τροφίμων. Η Επιτροπή θα αναθεωρήσει τη νομοθεσία για τα υλικά που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα ώστε να βελτιωθεί η ασφάλεια των τροφίμων και η δημόσια υγεία (ιδίως να μειωθεί η χρήση επικίνδυνων χημικών προϊόντων), θα στηρίξει τη χρήση καινοτόμων και βιώσιμων λύσεων για τη συσκευασία με τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον, επαναχρησιμοποιήσιμων και ανακυκλώσιμων υλικών, και θα συμβάλει στη μείωση των αποβλήτων τροφίμων. Επιπλέον, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για τα βιώσιμα προϊόντα που εξαγγέλθηκε στο CEAP, η Επιτροπή θα εργαστεί για μια νομοθετική πρωτοβουλία σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση στις υπηρεσίες τροφίμων, ώστε να αντικατασταθούν οι συσκευασίες τροφίμων και τα μαχαιροπήρουνα μίας χρήσης με νέα επαναχρησιμοποιήσιμα προϊόντα.

Τέλος, η Επιτροπή θα αναθεωρήσει τα **πρότυπα προώθησης προϊόντων** με σκοπό την υιοθέτηση και προσφορά βιώσιμων γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων καθώς και προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και για την ενίσχυση του ρόλου των κριτηρίων αειφορίας, λαμβάνοντας υπόψη τον πιθανό αντίκτυπο των εν λόγω προτύπων στην απώλεια και τη σπατάλη τροφίμων. Παράλληλα, θα ενισχύσει το νομοθετικό πλαίσιο για τις **γεωγραφικές ενδείξεις (ΓΕ)** και, κατά περίπτωση, θα συμπεριλάβει ειδικά κριτήρια βιωσιμότητας.

Επιπλέον, η Επιτροπή, με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των περιφερειακών και τοπικών συστημάτων τροφίμων και τη δημιουργία βραχύτερων αλυσίδων εφοδιασμού, θα στηρίξει τη μείωση της εξάρτησης από τις μεταφορές μεγάλων

αποστάσεων (περίπου 1,3 δισεκατομμύρια τόνοι πρωτογενών γεωργικών, δασοκομικών και αλιευτικών προϊόντων μεταφέρθηκαν μέσω του οδικού δικτύου το 2017³²).

2.4. Προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης τροφίμων και διευκόλυνση της μετάβασης σε μια υγιεινή και βιώσιμη διατροφή

Τα σημερινά πρότυπα **κατανάλωσης τροφίμων** είναι μη βιώσιμα τόσο από άποψη υγείας όσο και από περιβαλλοντική άποψη. Ενώ στην ΕΕ η μέση πρόσληψη ενέργειας, κόκκινου κρέατος³³, σακχάρων, αλατιού και λιπαρών ουσιών εξακολουθεί να υπερβαίνει τις συστάσεις, η κατανάλωση σιτηρών ολικής άλεσης, οπωροκηπευτικών, ψυχανθών και ξηρών καρπών εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής³⁴.

Η αντιστροφή της αύξησης των ποσοστών υπερβολικού βάρους και παχυσαρκίας σε ολόκληρη την ΕΕ έως το 2030 είναι κρίσιμης σημασίας. Η μετάβαση σε διατροφή φυτικής προέλευσης που θα περιέχει λιγότερο κόκκινο και επεξεργασμένο κρέας και περισσότερα φρούτα και λαχανικά θα μειώσει όχι μόνο τους κινδύνους νόσων, αλλά και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του συστήματος τροφίμων³⁵. Εκτιμάται ότι στην ΕΕ το 2017 πάνω από 950 000 θάνατοι (ένας στους πέντε) και απώλεια περισσότερων από 16 εκατομμυρίων ετών υγιούς ζωής συνδέονται με ανθυγιεινή διατροφή και οφείλονται κυρίως καρδιαγγειακές παθήσεις και καρκίνους³⁶. Το σχέδιο της ΕΕ για την καταπολέμηση του καρκίνου περιλαμβάνει την προώθηση της υγιεινής διατροφής ως μέρος των δράσεων για την πρόληψη του καρκίνου.

Η παροχή σαφών πληροφοριών που διευκολύνει την επιλογή υγιεινού και βιώσιμου τρόπου διατροφής θα είναι προς όφελος της υγείας και της ποιότητας ζωής των καταναλωτών και θα μειώσει το κόστος όσον αφορά την υγεία. Για την **ενδυνάμωση των καταναλωτών** ώστε να είναι ενημερωμένοι και να προβαίνουν σε υγιεινές και βιώσιμες διατροφικές επιλογές, η Επιτροπή θα προτείνει εναρμονισμένη, υποχρεωτική επισήμανση στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας των τροφίμων και θα εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει την επέκταση των υποχρεωτικών ενδείξεων καταγωγής ή προέλευσης σε ορισμένα προϊόντα, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τις επιπτώσεις στην ενιαία αγορά. Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης τρόπους για την εναρμόνιση των προαιρετικών οικολογικών ισχυρισμών και τη δημιουργία ενός πλαισίου επισήμανσης βιώσιμων τροφίμων που θα καλύπτει, σε συνέργεια με άλλες σχετικές πρωτοβουλίες, τις διατροφικές, κλιματικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές πτυχές των τροφίμων. Ακόμη, η Επιτροπή θα διερευνήσει νέους τρόπους παροχής πληροφοριών στους καταναλωτές με άλλα μέσα, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών, για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στις πληροφορίες για τα τρόφιμα, ιδίως για τα άτομα με προβλήματα όρασης.

Για να βελτιωθεί η **διαθεσιμότητα και η τιμή** των βιώσιμων τροφίμων και να προαχθεί η υγιεινή και βιώσιμη διατροφή στην τροφοδοσία οργανισμών, η Επιτροπή θα

³² Στατιστικά στοιχεία για τη γεωργία, τη δασοκομία και την αλιεία, έκδοση 2019, Statistical Books, Eurostat.

³³ Στο κόκκινο κρέας περιλαμβάνεται το βόειο κρέας, το χοίρειο κρέας, το αιγοπρόβειο κρέας καθώς και όλα τα κρέατα που έχουν υποστεί επεξεργασία.

³⁴ Willett W. et al (2019), 'Food in the Anthropocene: the EAT–Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems', in *Lancet*, τόμ. 393, σ. 447–92.

³⁵ FAO και ΠΟΥ (2019), Βιώσιμη υγιεινή διατροφή – κατευθυντήριες αρχές.

³⁶ Επιστημονικός κόμβος ΕΕ: <https://ec.europa.eu/jrc/en/health-knowledge-gateway/societal-impacts/burden>

προσδιορίσει τον καλύτερο τρόπο για τον καθορισμό ελάχιστων υποχρεωτικών κριτηρίων για τη βιώσιμη προμήθεια τροφίμων. Αυτό θα βοηθήσει τις πόλεις, τις περιφέρειες και τις δημόσιες αρχές να διαδραματίσουν τον ρόλο τους στην προμήθεια βιώσιμων τροφίμων για τα σχολεία, τα νοσοκομεία και τους δημόσιους οργανισμούς και θα τονώσει επίσης τα βιώσιμα γεωργικά συστήματα, όπως τη βιολογική γεωργία. Η Επιτροπή θα δώσει το παράδειγμα και θα ενισχύσει τα πρότυπα βιωσιμότητας στη σύμβαση τροφοδοσίας για τα κυλικεία της. Θα επανεξετάσει επίσης το πρόγραμμα της ΕΕ για τα σχολεία, προκειμένου να ενισχύσει τη συμβολή του στη βιώσιμη κατανάλωση τροφίμων και, ειδικότερα, να ενισχύσει τα εκπαιδευτικά μηνύματα σχετικά με τη σημασία της υγιεινής διατροφής, της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων και της μείωσης της σπατάλης τροφίμων.

Τα **φορολογικά κίνητρα** θα πρέπει επίσης να κατευθύνουν τη μετάβαση σε ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων και να ενθαρρύνουν τους καταναλωτές να επιλέξουν μια βιώσιμη και υγιεινή διατροφή. Η πρόταση της Επιτροπής για τους συντελεστές ΦΠΑ (επί του παρόντος υπό συζήτηση στο Συμβούλιο) θα μπορούσε να επιτρέψει στα κράτη μέλη να κάνουν πιο στοχοθετημένη χρήση των συντελεστών, για παράδειγμα για τη στήριξη των βιολογικών οπωροκηπευτικών. Τα φορολογικά συστήματα της ΕΕ θα πρέπει επίσης να έχουν ως στόχο να εξασφαλίζουν ότι η τιμή των διαφόρων τροφίμων αντικατοπτρίζει το πραγματικό τους κόστος από την άποψη της χρήσης πεπερασμένων φυσικών πόρων, της ρύπανσης, των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων περιβαλλοντικών εξωτερικών παραγόντων.

2.5. Μείωση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων

Η αντιμετώπιση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων είναι το κλειδί για την επίτευξη της βιωσιμότητας³⁷. Η μείωση της σπατάλης τροφίμων συνεπάγεται εξοικονόμηση πόρων για τους καταναλωτές και τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων· επίσης, η ανάκτηση και αναδιανομή των πλεονασμάτων τροφίμων που διαφορετικά θα απορρίπτονταν, έχει σημαντική κοινωνική διάσταση. Συνδέεται επίσης με πολιτικές για την ανάκτηση θρεπτικών και δευτερογενών πρώτων υλών, την παραγωγή ζωοτροφών, την ασφάλεια των τροφίμων, τη βιοποικιλότητα, τη βιοοικονομία, τη διαχείριση των αποβλήτων και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να μειώσει κατά το ήμισυ την κατά κεφαλήν σπατάλη τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και σε επίπεδο καταναλωτών έως το 2030 (στόχος 12.3 των ΣΒΑ). Με τη χρήση της νέας μεθοδολογίας για τη μέτρηση της σπατάλης τροφίμων³⁸ και τα δεδομένα που αναμένονται από τα κράτη μέλη το 2022, η Επιτροπή θα ορίσει μια βάση αναφοράς και θα προτείνει νομικά δεσμευτικούς **ποσοτικούς στόχους** για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η Επιτροπή θα ενσωματώσει, σε άλλες πολιτικές της ΕΕ, την πρόληψη της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων. Οι παρανοήσεις και η κακή χρήση της **σήμανσης ημερομηνίας** («ανάλωση έως» και «ανάλωση κατά προτίμηση πριν από») οδηγούν σε σπατάλη

³⁷ Σε επίπεδο ΕΕ, η σπατάλη τροφίμων (όλα τα στάδια του κύκλου ζωής) αντιπροσωπεύει τουλάχιστον 227 εκατομμύρια τόνους ισοδύναμου CO₂ ετησίως, δηλαδή περίπου το 6 % των συνολικών εκπομπών της ΕΕ το 2012 (EU FUSIONS (2016). *Εκτιμήσεις των επιπέδων σπατάλης τροφίμων στην Ευρώπη*.

³⁸ Κατ' εξουσιοδότηση απόφαση (ΕΕ) 2019/1597 της Επιτροπής, της 3ης Μαΐου 2019, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη θέσπιση κοινής μεθοδολογίας και ελάχιστων απαιτήσεων ποιότητας για την ομοιόμορφη μέτρηση των επιπέδων αποβλήτων τροφίμων (ΕΕ L 248 της 27.9.2019, σ. 77).

τροφίμων. Η Επιτροπή θα αναθεωρήσει τους κανόνες της ΕΕ ώστε να ληφθούν υπόψη έρευνες μεταξύ των καταναλωτών. Εκτός από τον ποσοτικό προσδιορισμό της σπατάλης τροφίμων, η Επιτροπή θα διερευνήσει τις απώλειες τροφίμων στο στάδιο της παραγωγής και τους τρόπους για την πρόληψη τους. Ο **συντονισμός της δράσης** σε επίπεδο ΕΕ θα ενισχύσει τη δράση σε εθνικό επίπεδο και οι συστάσεις της πλατφόρμας της ΕΕ για την απώλεια και τη σπατάλη τροφίμων³⁹ θα συμβάλουν στην επίτευξη προόδου για όλους τους συντελεστές.

2.6. Καταπολέμηση της απάτης στον τομέα των τροφίμων σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων

Η απάτη στον τομέα των τροφίμων θέτει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα των συστημάτων τροφίμων. Παραπλανά τους καταναλωτές και τους εμποδίζει να κάνουν συνειδητές επιλογές. Υπονομεύει την ασφάλεια των τροφίμων, τις θεμιτές εμπορικές πρακτικές, την ανθεκτικότητα των αγορών τροφίμων και, σε τελική ανάλυση, την ενιαία αγορά. Μια πολιτική μηδενικής ανοχής με αποτελεσματικά αποτρεπτικά μέτρα είναι καίριας σημασίας για το συγκεκριμένο θέμα. Η Επιτροπή θα εντείνει τις προσπάθειές της για την καταπολέμηση της απάτης στον τομέα των τροφίμων, προκειμένου να επιτύχει ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τους οικονομικούς φορείς και να ενισχύσει τις εξουσίες των αρχών ελέγχου και επιβολής. Θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη, την Ευροπολ και άλλα όργανα για τη χρήση των δεδομένων της ΕΕ σχετικά με την ιχνηλασιμότητα και τις συναγερμικές ειδοποιήσεις για τη βελτίωση του συντονισμού όσον αφορά την απάτη στον τομέα των τροφίμων. Θα προτείνει επίσης αυστηρότερα αποτρεπτικά μέτρα, καλύτερους ελέγχους των εισαγωγών και θα εξετάσει τη δυνατότητα ενίσχυσης των συντονιστικών και ερευνητικών δυνατοτήτων της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

3. ΠΩΣ ΘΑ ΚΑΤΑΣΤΕΙ ΔΥΝΑΤΗ Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ

3.1. Έρευνα, καινοτομία, τεχνολογία και επενδύσεις

Η έρευνα και η καινοτομία είναι βασικές κινητήριες δυνάμεις για την επιτάχυνση της μετάβασης σε βιώσιμα, υγιεινά και χωρίς αποκλεισμούς συστήματα τροφίμων από την πρωτογενή παραγωγή έως την κατανάλωση. Η έρευνα και η καινοτομία μπορούν να βοηθήσουν, να αναπτύξουν και να δοκιμάσουν λύσεις, να ξεπεράσουν εμπόδια και να αποκαλύψουν νέες ευκαιρίες για τις αγορές⁴⁰. Στο πλαίσιο του προγράμματος **Ορίζων 2020**, η Επιτροπή ετοιμάζει πρόσθετη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για τις προτεραιότητες της Πράσινης Συμφωνίας το 2020, συνολικού ύψους περίπου 1 δισ. ευρώ. Στο πλαίσιο του προγράμματος **Ορίζων Ευρώπη**, η Επιτροπή προτείνει να δαπανηθούν 10 δισ. ευρώ στην έρευνα και καινοτομία για τα τρόφιμα, τη βιοοικονομία, τους φυσικούς πόρους, τη γεωργία, την αλιεία, την υδατοκαλλιέργεια και το περιβάλλον, καθώς και για τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών και για τις λύσεις που βασίζονται στη φύση για τα γεωργικά είδη διατροφής. Ένας βασικός τομέας έρευνας θα αφορά το μικροβίωμα, τα τρόφιμα από τους ωκεανούς, τα αστικά συστήματα παραγωγής ειδών διατροφής, καθώς και την αύξηση της διαθεσιμότητας και των πηγών εναλλακτικών

³⁹ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/fs_eu-actions_action_implementation_platform_key_recommendations.pdf

⁴⁰ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Ευρωπαϊκή έρευνα και καινοτομία για την επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια, SWD 2016/319 και έγγραφο τεκμηρίωσης συνταχθέν από την Επιτροπή για τη διάσκεψη υψηλού επιπέδου FOOD 2030 (2016) — Ευρωπαϊκή έρευνα & καινοτομία για την επισιτιστική & διατροφική ασφάλεια.

πρωτεϊνών, όπως οι φυτικές, οι μικροβιακές, οι πρωτεΐνες με βάση θαλάσσιους οργανισμούς και έντομα, καθώς και τα υποκατάστατα κρέατος. Μια **αποστολή στον τομέα της υγείας του εδάφους και των τροφίμων** θα έχει ως στόχο την ανάπτυξη λύσεων για την αποκατάσταση της υγείας και των λειτουργιών του εδάφους. Νέες γνώσεις και καινοτομίες θα έχουν ως αποτέλεσμα επέκταση των αγροοικολογικών προσεγγίσεων της πρωτογενούς παραγωγής μέσω ειδικής σύμπραξης για τα ζωντανά εργαστήρια της αγροοικολογίας. Αυτό θα συμβάλει στη μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων και αντιμικροβιακών φαρμάκων. Για να επιταχυνθεί η καινοτομία και η μεταφορά γνώσεων, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για την ενίσχυση του ρόλου της **Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας** που έχει ως έργο τη «γεωργική παραγωγικότητα και βιωσιμότητα» (EIP-AGRI) στα στρατηγικά σχέδια. Επιπλέον, το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης** θα επενδύσει, μέσω έξυπνης εξειδίκευσης, στην καινοτομία και τη συνεργασία κατά μήκος των αξιακών αλυσίδων τροφίμων.

Μια νέα σύμπραξη στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για «ασφαλή και βιώσιμα συστήματα τροφίμων για τους ανθρώπους, τον πλανήτη και το κλίμα» θα θέσει σε εφαρμογή έναν μηχανισμό διακυβέρνησης στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας με τη συμμετοχή των κρατών μελών και των συντελεστών των συστημάτων τροφίμων από το αγρόκτημα στο πιάτο, για την παροχή καινοτόμων λύσεων που παρέχουν παράλληλα οφέλη για τη διατροφή, την ποιότητα των τροφίμων, το κλίμα, την κυκλικότητα και τις κοινότητες.

Όλοι οι γεωργοί και όλες οι αγροτικές περιοχές πρέπει να συνδέονται με ταχύ και αξιόπιστο διαδίκτυο. Αυτό αποτελεί βασικό παράγοντα για την απασχόληση, τις επιχειρήσεις και τις επενδύσεις στις αγροτικές περιοχές, καθώς και για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής σε τομείς όπως η υγειονομική περίθαλψη, η ψυχαγωγία και η ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Η πρόσβαση σε **ταχύ ευρυζωνικό διαδίκτυο** θα καταστήσει επίσης δυνατή την ενσωμάτωση της γεωργίας ακριβείας και τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης. Θα επιτρέψει στην ΕΕ να αξιοποιήσει πλήρως την παγκόσμια ηγετική θέση της στον τομέα της δορυφορικής τεχνολογίας. Αυτό θα οδηγήσει τελικά σε μείωση του κόστους για τους γεωργούς, στη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και της ποιότητας των υδάτων, στη μείωση της χρήσης λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, στη βελτίωση της βιοποικιλότητας και στη δημιουργία ενός υγιέστερου περιβάλλοντος για τους γεωργούς και τους πολίτες. Η Επιτροπή σκοπεύει να επιταχύνει την ανάπτυξη του ευρυζωνικού διαδικτύου υψηλής ταχύτητας στις αγροτικές περιοχές προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της πρόσβασης κατά 100 % έως το 2025.

Θα χρειαστούν **επενδύσεις** για την ενθάρρυνση της καινοτομίας και τη δημιουργία βιώσιμων συστημάτων τροφίμων. Μέσω των εγγυήσεων του προϋπολογισμού της ΕΕ, το Ταμείο *InvestEU*⁴¹ θα ενθαρρύνει τις επενδύσεις στον αγροδιατροφικό τομέα, αίροντας τους κινδύνους για τις επενδύσεις από ευρωπαϊκές εταιρείες και διευκολύνοντας την πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και τις επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης⁴². Το 2020 το πλαίσιο της ΕΕ για τη διευκόλυνση

⁴¹ Δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος InvestEU, όπως ορίζεται στην πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU, COM (2018) 4439, 2018/0229 (COD).

⁴² Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων, ως «επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης» νοούνται οι οντότητες με αριθμό εργαζομένων που κυμαίνεται από 250 έως 3000 και δεν είναι ΜΜΕ.

των βιώσιμων επενδύσεων (ταξινόμια της ΕΕ⁴³), καθώς και η ανανεωμένη στρατηγική για τη βιώσιμη χρηματοδότηση θα κινητοποιήσουν τον χρηματοπιστωτικό τομέα ώστε να πραγματοποιούνται πιο βιώσιμες επενδύσεις, μεταξύ άλλων στον τομέα της γεωργίας και της παραγωγής τροφίμων. Η ΚΓΠ επίσης πρέπει να διευκολύνει όλο και περισσότερο την υποστήριξη των επενδύσεων για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και την επιτάχυνση του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

3.2. Συμβουλευτικές υπηρεσίες, ανταλλαγή δεδομένων και γνώσεων και δεξιότητες

Η γνώση και η παροχή συμβουλών είναι καίριας σημασίας για να μπορούν όλοι οι συντελεστές του συστήματος τροφίμων να καταστούν βιώσιμοι. Οι παραγωγοί του πρωτογενούς τομέα έχουν ιδιαίτερη ανάγκη για **αντικειμενικές, εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες** για βιώσιμες επιλογές διαχείρισης. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θα προωθήσει **αποτελεσματικά συστήματα γεωργικής γνώσης και καινοτομίας** (AKIS), με τη συμμετοχή όλων των συντελεστών της αλυσίδας τροφίμων. Τα κράτη μέλη θα χρειαστεί να αυξήσουν τη στήριξη για το AKIS στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΓΠ και να ενισχύσουν τους πόρους για την ανάπτυξη και τη διατήρηση κατάλληλων συμβουλευτικών υπηρεσιών που απαιτούνται για την επίτευξη των σκοπών και των ποσοτικών στόχων της Πράσινης Συμφωνίας.

Η Επιτροπή θα προτείνει νομοθεσία για τη μετατροπή του δικτύου γεωργικής λογιστικής πληροφόρησης σε **δίκτυο δεδομένων για τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων** με σκοπό επίσης να συλλέξει δεδομένα σχετικά με τους στόχους της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα και άλλους δείκτες βιωσιμότητας⁴⁴. Χάρη στο δίκτυο θα είναι δυνατή η συγκριτική αξιολόγηση των γεωργικών επιδόσεων με μέτρο σύγκρισης περιφερειακού, εθνικού και τομεακού μέσου όρου. Μέσω εξατομικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών, θα παρέχει ανάδραση και καθοδήγηση στους γεωργούς και θα συνδέει την εμπειρία τους με την ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας και τα ερευνητικά σχέδια. Με τον τρόπο αυτό θα βελτιωθεί η βιωσιμότητα των συμμετεχόντων γεωργών, συμπεριλαμβανομένων των εισοδημάτων τους.

Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής δεδομένων, ο κοινός ευρωπαϊκός **χώρος δεδομένων για τη γεωργία** θα ενισχύσει την ανταγωνιστική βιωσιμότητα της γεωργίας της ΕΕ μέσω της επεξεργασίας και της ανάλυσης της παραγωγής, της χρήσης της γης, των περιβαλλοντικών και άλλων δεδομένων, επιτρέποντας την ακριβή και εξατομικευμένη εφαρμογή μεθόδων παραγωγής σε επίπεδο εκμετάλλευσης και την παρακολούθηση των επιδόσεων του τομέα, καθώς και μέσω της στήριξης της πρωτοβουλίας για τη χρήση άνθρακα. Τα προγράμματα της ΕΕ **Copernicus** και **Ευρωπαϊκό Δίκτυο Θαλάσσιων Παρατηρήσεων και Δεδομένων (EMODnet)** θα μειώσουν τους κινδύνους των επενδύσεων και θα διευκολύνουν βιώσιμες πρακτικές στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.

⁴³ Η ταξινόμια της ΕΕ είναι ένα εργαλείο υλοποίησης που μπορεί να επιτρέπει στις κεφαλαιαγορές να εντοπίζουν επενδυτικές ευκαιρίες που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της περιβαλλοντικής πολιτικής και να τις αξιοποιούν.

⁴⁴ Με πλήρη σεβασμό στο ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας, συμπεριλαμβανομένου του εργαλείου για τη βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για τα θρεπτικά συστατικά, όπως περιλαμβάνεται στην πρόταση για την ΚΓΠ μετά το 2020.

Η Επιτροπή θα εξασφαλίσει εξατομικευμένες λύσεις για να βοηθηθούν οι **μικρομεσαίες επιχειρήσεις** μεταποίησης τροφίμων και οι μικρές επιχειρήσεις λιανικής πώλησης και παροχής υπηρεσιών εστίασης να αναπτύξουν νέες δεξιότητες και επιχειρηματικά μοντέλα, χωρίς πρόσθετη διοικητική και οικονομική επιβάρυνση. Θα παρέχει οδηγίες στους εμπόρους λιανικής, τους μεταποιητές τροφίμων και τους παρόχους υπηρεσιών εστίασης σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τη βιωσιμότητα. Το δίκτυο «Enterprise Europe Network» θα παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες για τη βιωσιμότητα των ΜΜΕ και θα ενθαρρύνει τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών. Η Επιτροπή θα επικαιροποιήσει επίσης το **θεματολόγιο δεξιοτήτων**⁴⁵ για να εξασφαλίσει ότι η αλυσίδα τροφίμων έχει πρόσβαση σε επαρκές και κατάλληλα εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό.

4. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η ΕΕ θα στηρίζει σε παγκόσμιο επίπεδο τη μετάβαση σε βιώσιμα συστήματα γεωργικών προϊόντων διατροφής, σύμφωνα με τους στόχους της παρούσας στρατηγικής και τους ΣΒΑ. Μέσω των εξωτερικών πολιτικών της, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς συνεργασίας και της εμπορικής πολιτικής, η ΕΕ θα επιδιώξει την ανάπτυξη **πράσινων συμμαχιών** για βιώσιμα συστήματα τροφίμων με όλους τους εταίρους της σε διμερή, περιφερειακά και πολυμερή φόρουμ. Αυτό θα περιλαμβάνει τη συνεργασία με την Αφρική, τις γειτονικές χώρες και άλλους εταίρους και θα λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά προβλήματα στα διάφορα μέρη του κόσμου. Για να εξασφαλιστεί η επιτυχής μετάβαση σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ θα ενθαρρύνει και θα καταστήσει δυνατή την ανάπτυξη εμπειριστατωμένων, ολοκληρωμένων απαντήσεων προς όφελος των ανθρώπων, της φύσης και της οικονομικής μεγέθυνσης.

Οι κατάλληλες πολιτικές της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της εμπορικής πολιτικής, θα αξιοποιηθούν για να υποστηρίξουν και να αποτελέσουν μέρος της οικολογικής μετάβασης της ΕΕ. Η ΕΕ θα επιδιώξει να διασφαλίσει ότι σε όλες τις διμερείς εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ υπάρχει ένα φιλόδοξο κεφάλαιο για τη βιωσιμότητα. Θα εξασφαλίσει την πλήρη εφαρμογή και επιβολή των διατάξεων για το εμπόριο και τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλες τις εμπορικές συμφωνίες, μεταξύ άλλων μέσω του επικεφαλής για την επιβολή των εμπορικών συμφωνιών της ΕΕ.

Η **εμπορική πολιτική της ΕΕ** θα πρέπει να συμβάλλει στην ενίσχυση της συνεργασίας με τρίτες χώρες και στην **επίτευξη φιλόδοξων δεσμεύσεων σε βασικούς τομείς, όπως η καλή μεταχείριση των ζώων, η χρήση φυτοφαρμάκων και η καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής**. Η ΕΕ θα προσπαθήσει να προωθήσει τα διεθνή πρότυπα στους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς και να ενθαρρύνει την παραγωγή γεωργικών προϊόντων διατροφής που συμμορφώνονται με τα υψηλά πρότυπα ασφάλειας και βιωσιμότητας, και θα στηρίζει τους γεωργούς μικρής κλίμακας όσον αφορά την τήρηση αυτών των προτύπων και την πρόσβαση στις αγορές. Η ΕΕ θα ενισχύσει επίσης τη συνεργασία για τη βελτίωση της διατροφής και την ανακούφιση της επισιτιστικής ανασφάλειας, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα των συστημάτων τροφίμων και τη μείωση της σπατάλης τροφίμων.

Η ΕΕ θα εστιάσει τη διεθνή συνεργασία της στην έρευνα και την καινοτομία στον τομέα των τροφίμων, με ιδιαίτερη αναφορά στην προσαρμογή και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής· στην αγρο-οικολογία· στη βιώσιμη διαχείριση του τοπίου και τη

⁴⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Συνεργασία για την ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού, της απασχολησιμότητας και της ανταγωνιστικότητας», COM/2016/0381 final.

διακυβέρνηση των γαιών· στη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της βιοποικιλότητας· στις δίκαιες, χωρίς αποκλεισμούς αξιακές αλυσίδες· στη διατροφή και τους υγιεινούς τρόπους διατροφής· στην πρόληψη και αντίδραση σε επισιτιστικές κρίσεις, ιδίως σε επισφαλείς καταστάσεις· στην ανθεκτικότητα και ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κινδύνων· στην ολοκληρωμένη φυτοπροστασία· στην υγεία των φυτών και των ζώων και την καλή μεταχείριση των ζώων, και στα πρότυπα για την ασφάλεια των τροφίμων, στη μικροβιακή αντοχή, καθώς και στις βιωσιμότητα των συντονισμένων ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών παρεμβάσεων της. Η ΕΕ θα αξιοποιήσει τις τρέχουσες πρωτοβουλίες⁴⁶ και θα ενσωματώσει τις πτυχές για τη βιώσιμη ανάπτυξη σε όλες τις πολιτικές της. Οι δράσεις αυτές θα μειώσουν την πίεση που ασκείται στη βιοποικιλότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Ως εκ τούτου, η καλύτερη προστασία των φυσικών οικοσυστημάτων, σε συνδυασμό με τις προσπάθειες για τη μείωση του εμπορίου και της κατανάλωσης άγριων ειδών, θα συμβάλει στην πρόληψη και την **ανάπτυξη ανθεκτικότητας σε πιθανές μελλοντικές νόσους και πανδημίες**.

Για να μειωθεί η συμβολή της ΕΕ στην **αποψίλωση και υποβάθμιση των δασών παγκοσμίως**, η Επιτροπή θα υποβάλει το 2021 νομοθετική πρόταση και άλλα μέτρα για την αποφυγή ή την ελαχιστοποίηση της διάθεσης στην αγορά της ΕΕ προϊόντων που συνδέονται με την αποψίλωση ή την υποβάθμιση των δασών.

Η ΕΕ θα εφαρμόσει μηδενική ανοχή όσον αφορά την **καταπολέμηση της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (ΠΛΑ)**, θα καταπολεμήσει την υπεραλίευση, θα προωθήσει τη βιώσιμη διαχείριση των αλιευτικών πόρων και θα ενισχύσει τη διακυβέρνηση των ωκεανών, τη θαλάσσια συνεργασία και τη διαχείριση των παράκτιων ζωνών⁴⁷.

Η Επιτροπή θα ενσωματώσει όλες τις προαναφερθείσες προτεραιότητες στις κατευθυντήριες γραμμές προγραμματισμού για τη συνεργασία με τρίτες χώρες κατά την περίοδο 2021-2027, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τους οριζόντιους στόχους, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα των φύλων και την ειρήνη και την ασφάλεια.

Τα εισαγόμενα τρόφιμα πρέπει να συνεχίσουν να συμμορφώνονται με τους σχετικούς κανονισμούς και τα πρότυπα της ΕΕ. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη τις περιβαλλοντικές πτυχές κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων για **ανοχές κατά την εισαγωγή φυτοφαρμάκων που δεν είναι πλέον εγκεκριμένα στην ΕΕ**, τηρουμένων των προτύπων και των υποχρεώσεων του ΠΟΕ. Για να αντιμετωπιστεί η παγκόσμια απειλή της **μικροβιακής αντοχής**, τα προϊόντα ζωικής προέλευσης που εισάγονται στην ΕΕ θα πρέπει να συμμορφώνονται με αυστηρές απαιτήσεις για τη χρήση αντιβιοτικών σύμφωνα με τον πρόσφατα εγκριθέντα κανονισμό για τα κτηνιατρικά φάρμακα.

Ένα πιο βιώσιμο σύστημα τροφίμων της ΕΕ απαιτεί επίσης ολοένα και πιο βιώσιμες πρακτικές από τους εμπορικούς εταίρους μας. Για να καταστεί δυνατή η σταδιακή μετάβαση προς τη χρήση **ασφαλέστερων φυτοπροστατευτικών προϊόντων**, η ΕΕ θα εξετάσει, σύμφωνα με τους κανόνες του ΠΟΕ και βάσει εκτίμησης επικινδυνότητας, το ενδεχόμενο να αναθεωρήσει τις ανοχές κατά την εισαγωγή ουσιών που πληρούν τα

⁴⁶ Π.χ. η πρωτοβουλία «Εξυπνη καινοτομία μέσω της έρευνας στον τομέα της γεωργίας (DESIRA)».

⁴⁷ Μέσω των περιφερειακών οργανώσεων διαχείρισης της αλιείας, των συμφωνιών σύμπραξης βιώσιμης αλιείας και της συνεργασίας μας με τρίτες χώρες για την παράνομη, λαθραία και άναρχη αλιεία και για τις βιώσιμες αξιακές αλυσίδες στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας· ιδιαίτερα σημαντική είναι η συνεργασία με τις χώρες που πλήττονται από την κλιματική αλλαγή.

«κριτήρια αποκλεισμού»⁴⁸ και οι οποίες παρουσιάζουν υψηλό επίπεδο κινδύνου για την ανθρώπινη υγεία. Η ΕΕ θα συνεργαστεί στενά με τους εμπορικούς εταίρους, ιδίως τις αναπτυσσόμενες χώρες, ώστε να πλαισιώσει τη μετάβαση προς μια πιο βιώσιμη χρήση των φυτοφαρμάκων για να αποφευχθούν διαταραχές στο εμπόριο και να προαχθούν εναλλακτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα και μέθοδοι.

Η ΕΕ θα προωθήσει την παγκόσμια μετάβαση σε βιώσιμα συστήματα τροφίμων στο πλαίσιο των **διεθνών φορέων τυποποίησης**, των συναφών **πολυμερών φόρουμ** και σε **διεθνείς εκδηλώσεις**, συμπεριλαμβανομένης της δέκατης πέμπτης συνόδου της διάσκεψης των μερών της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα, της συνόδου κορυφής για τη διατροφή με σκοπό την ανάπτυξη και της διάσκεψης κορυφής του ΟΗΕ για τα συστήματα τροφίμων το 2021, και θα επιδιώξει φιλόδοξα πολιτικά αποτελέσματα.

Στο πλαίσιο της προσέγγισής της για την **παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές** και σε συνδυασμό με το νομοθετικό πλαίσιο για τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων, η ΕΕ θα προωθήσει προγράμματα (συμπεριλαμβανομένου ενός ενωσιακού πλαισίου για την επισήμανση των βιώσιμων τροφίμων) και θα ηγηθεί των εργασιών για τα διεθνή πρότυπα βιωσιμότητας και τις μεθόδους υπολογισμού του περιβαλλοντικού αποτυπώματος σε πολυμερή φόρουμ για την προώθηση υψηλότερου βαθμού υιοθέτησης των προτύπων βιωσιμότητας. Θα υποστηρίζει επίσης την επιβολή των κανόνων για τις παραπλανητικές πληροφορίες.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αποτελεί μια ευκαιρία για να συμφιλιωθεί το σύστημα τροφίμων μας με τις ανάγκες του πλανήτη και να ανταποκριθεί θετικά στις προσδοκίες των Ευρωπαίων για ισότιμη και φιλική προς το περιβάλλον παραγωγή υγιεινών τροφίμων. Σκοπός της στρατηγικής αυτής είναι να καταστεί το σύστημα τροφίμων της ΕΕ παγκόσμιο πρότυπο για τη βιωσιμότητα. Για τη μετάβαση σε βιώσιμα συστήματα τροφίμων απαιτείται συλλογική προσέγγιση με τη συμμετοχή των δημόσιων αρχών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένων των πόλεων, των αγροτικών και των παράκτιων κοινοτήτων), των συντελεστών του ιδιωτικού τομέα σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα τροφίμων, των μη κυβερνητικών οργανώσεων, των κοινωνικών εταίρων, του πανεπιστημιακού κόσμου και των πολιτών.

Η Επιτροπή καλεί όλους τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετάσχουν σε ευρεία συζήτηση για τη διαμόρφωση πολιτικής για τα βιώσιμα τρόφιμα, μεταξύ άλλων σε εθνικές, περιφερειακές και τοπικές συνελεύσεις. Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εγκρίνουν τη στρατηγική αυτή και να συμβάλουν στην υλοποίησή της. Η Επιτροπή θα απευθυνθεί στους πολίτες σχετικά με την εν λόγω στρατηγική με συντονισμένο τρόπο και θα τους ενθαρρύνει να συμμετέχουν στη μεταρρύθμιση των συστημάτων τροφίμων.

Η Επιτροπή θα διασφαλίσει ότι η στρατηγική εφαρμόζεται σε στενή συνάφεια με τα άλλα στοιχεία της Πράσινης Συμφωνίας, και ιδίως με τη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, το νέο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία

⁴⁸ Οι ουσίες αυτές μπορεί να έχουν αντίκτυπο στην ανθρώπινη υγεία και σ' αυτές συγκαταλέγονται ουσίες που ταξινομούνται στις κατηγορίες των: μεταλλαξιογόνων, καρκινογόνων, τοξικών για την αναπαραγωγή ή με ιδιότητες ενδοκρινικής διαταραχής όπως ορίζεται στο παράρτημα II σημεία 3.6.2. έως 3.6.5 και 3.8.2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009.

και τη στρατηγική μηδενικής ρύπανσης. Θα παρακολουθεί τη μετάβαση σ' ένα βιώσιμο σύστημα τροφίμων ώστε να λειτουργεί εντός των ορίων αντοχής του πλανήτη, συμπεριλαμβανομένης της προόδου ως προς τους στόχους και τη συνολική μείωση του περιβαλλοντικού και κλιματικού αποτυπώματος του συστήματος τροφίμων της ΕΕ. Θα συλλέγει τακτικά δεδομένα, μεταξύ άλλων και με βάση τη γεωσκόπηση, για μια συνολική αξιολόγηση των σωρευτικών επιπτώσεων όλων των δράσεων της εν λόγω στρατηγικής στην ανταγωνιστικότητα, το περιβάλλον και την υγεία. Θα επανεξετάσει την εν λόγω στρατηγική έως τα μέσα του 2023, προκειμένου να αξιολογήσει αν τα μέτρα που έχουν ληφθεί επαρκούν για την επίτευξη των στόχων ή αν απαιτείται η λήψη πρόσθετων μέτρων.